

ลักษณะภาษาและกลวิธีการเขียนในองค์ประกอบบทความแสดงความคิดเห็น

หนังสือพิมพ์เป็นหนังสือที่กำหนดวาระในการออกเร็วกว่าหนังสือประเภทอื่น โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์รายวันนั้นมีความรีบด่วนในการผลิตมาก จนมีผู้กล่าวว่าหนังสือพิมพ์เป็นวรรณกรรมชนิดเร่งรีบ เพราะมักมีข้อผิดพลาดทางภาษาเกิดขึ้นเสมอๆ และเป็นทิวพจน์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวาง เนื้อหาของหนังสือพิมพ์จะประกอบด้วย ข่าว บทบรรณาธิการ บทความ เป็นเนื้อหาหลัก โดยเฉพาะบทความในหนังสือพิมพ์มักจะสั้นกว่าในนิตยสาร เรื่องที่ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์มักเรียกกันว่า บทความ ส่วนที่ลงในนิตยสารมักเรียกกันว่า สารคดี อย่างไรก็ตามคำทั้งสองมีความหมายคล้ายคลึงกันและใช้แทนกันได้ ยิ่งกว่านั้นในวงการวารสารศาสตร์ปัจจุบันได้นำวิธีการของบันเทิงคดีมาใช้กับสารคดีอย่างกว้างขวาง (สุกัญญา ติระวนิช, 2537 :657) รวมทั้งลักษณะการใช้ภาษาก็นำเอาลักษณะการใช้ภาษาในงานบันเทิงคดีมาใช้กับบทความแสดงความคิดเห็นเพื่อโน้มน้าวผู้อ่านหรือเพื่อให้เกิดความบันเทิงแก่ผู้อ่าน ทำให้บทความน่าสนใจไม่น่าเบื่อหรือเคร่งเครียดจนเกินไป

ลักษณะภาษาและกลวิธีการเขียนในองค์ประกอบบทความแสดงความคิดเห็นจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ผู้อ่านเกิดความสนใจที่จะอ่านบทความนั้นๆ แล้วติดตามเนื้อเรื่องจนจบบทความ และยังเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ผู้อ่านคล้อยตามหรือเชื่อตามความคิดเห็นของผู้เขียน ผู้วิจัยพบว่า ลักษณะภาษาและกลวิธีการเขียนแตกต่างกันตามองค์ประกอบของบทความ เนื่องจากองค์ประกอบแต่ละส่วนมีวัตถุประสงค์และกลวิธีการเขียนแตกต่างกันเพื่อทำหน้าที่ในการสื่อความที่แตกต่างกัน

3.1 ลักษณะภาษาในหัวเรื่อง

หัวเรื่อง (Titles) ก็คือชื่อเรื่องหรือชื่อบทความนั่นเอง และนับว่าเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของงานเขียนทุกประเภท เพราะเป็นส่วนที่ดึงดูดความสนใจผู้อ่านให้อ่านเรื่องราวที่เขียน โดยปกติหัวเรื่องจะอยู่ส่วนบนสุดของบทความเป็นส่วนที่อยู่เหนือจากตัวบทความในตำแหน่งเดียวกับพาดหัวข่าว แต่ก็ไม่เหมือนการพาดหัวข่าวในหน้าข่าวซึ่งมีกฎเกณฑ์และรูปแบบของการพาดหัวค่อนข้างเข้มงวด กล่าวคือ ในการพาดหัวข่าว ผู้ทำหน้าที่นี้จะต้องสรุปความและประเด็นข่าวทั้งข่าวให้เป็นประโยคเพียง 1-2 ประโยคโดยมีจำนวนพยางค์ซึ่งจะได้รับการเรียงพิมพ์ในขนาดที่กำหนดให้พอดีกับเนื้อที่ที่ได้รับการกำหนดไว้ในแบบหน้าจำลอง(Dummy)ด้วย ส่วนการตั้งชื่อเรื่องในบทความมีความยืดหยุ่นกว่าการพาดหัวข่าว เนื่องจากการตั้งชื่อเรื่องในบทความไม่มีเนื้อที่บังคับเข้มงวด (สิริทิพย์ ชันสุวรรณ, 2539 :210) หัวข่าวอาจมีขนาดแตกต่างกันตามความสำคัญของข่าวที่ได้รับการประเมินค่าแล้วจากบรรณาธิการ แต่สาระในหัวข่าวจะต้องเป็นประเด็นที่สำคัญที่สุดและเป็นสิ่งที่น่าสนใจมากที่สุดสำหรับผู้อ่าน หัวเรื่องของบทความแสดงความคิดเห็นก็เช่นเดียวกัน

โดยเฉพาะในบทพรรณนาธิการมีลักษณะพาดหัวข่าวเช่นกันเพราะนำมาจากข่าวที่เสนอแล้ว มักจะเป็นข่าวสำคัญจนต้องแสดงความคิดเห็นอันเป็นเสียงของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ส่วนบทความแสดงความคิดเห็นอื่นๆที่ใช้ในงานวิจัยนี้ก็ล้วนเป็นบทความสำคัญที่อยู่ในหน้าบทพรรณนาธิการ หรือหน้าตรงข้ามบทพรรณนาธิการมักถือเป็นส่วนหนึ่งของหน้าบทพรรณนาธิการด้วย (มาลี บุญศิริพันธ์, 2537 :70) หัวเรื่องหรือชื่อเรื่องเป็นส่วนที่ดึงดูดความสนใจของผู้อ่านและบอกสาระสำคัญที่สุดของเนื้อความมากที่สุด หัวเรื่องจึงเป็นการแสดงความสามารถในการสรุปประเด็นสำคัญที่น่าสนใจของบทความให้ได้ใจความด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย จึงต้องสั้น กระชับ รัดกุม และสื่อความหมายได้ครบถ้วน

หัวเรื่องเปรียบเสมือนสินค้าตัวอย่างที่จัดแสดงในตู้โชว์เพื่อดึงดูดสายตา สร้างความสนใจให้คนอยากเดินเข้าร้าน อ่านเนื้อหา จนกระทั่งจบ โดยเฉพาะบทพรรณนาธิการซึ่งมีผู้อ่านจำกัดเพียงกลุ่มคนจำนวนน้อยมาก การใช้ภาษาในหัวเรื่องจึงพยายามใช้ภาษาดึงดูดความสนใจของผู้อ่านให้มาสู่เนื้อหาเพื่อให้ติดตามโดยตลอด โดยทั่วไปหัวเรื่องจะอยู่ในประเด็นหรือกรอบของปัญหาที่กล่าวถึงและมีลักษณะที่กลมกลืนไปกับเนื้อเรื่อง และครอบคลุมสาระสำคัญทั้งหมด หนังสือพิมพ์บางฉบับยังรักษาการใช้ภาษาแบบสั้น กระชับ ได้ใจความครบ แต่หนังสือพิมพ์บางฉบับเริ่มเป็นแบบยาวครอบคลุมสาระสำคัญและสร้างบุคลิกของหนังสือพิมพ์หรือเอกลักษณ์เพื่อให้ผู้อ่านสนใจ และใช้วิธีการพาดหัวข่าวมาใช้ด้วย

ลักษณะภาษาหัวเรื่องหรือชื่อของบทความแสดงความคิดเห็น โดยเฉพาะบทพรรณนาธิการจะเป็นเพียงบรรทัดเดียวและภาษาสั้นๆกระชับ แต่ถ้าเป็นหนังสือพิมพ์มติชน กรุงเทพธุรกิจหัวเรื่องจะมีรูปภาษายาวขึ้น และถ้าเป็นบทความแสดงความคิดเห็นที่เป็นบทความประจำของมติชน เช่นคอลัมน์จอดป้ายมติชน ก็จะมีลักษณะภาษาหัวเรื่องเหมือนพาดหัวข่าว ความยาวถึง 2-3 บรรทัดต่างจากที่เพียงเพ็ญ ทูมมานนท์, 2536 :24 กล่าวว่าส่วนใหญ่การเขียนชื่อเรื่องจะต้องสั้นกะทัดรัดความยาวไม่เกิน 2 บรรทัดสั้นๆ

3.1.1 ลักษณะภาษาในหัวเรื่องแบบสั้น

ลักษณะภาษาในหัวเรื่องอย่างสั้นจะพบมากในหนังสือพิมพ์ปริมาณ เช่น ไทยรัฐ เดลินิวส์ ที่มักจะรักษาภาษาหัวเรื่องให้สั้นเป็นคำ วลี หรือประโยคความเดียว ถ้าเป็นวลีก็จะเป็นนามวลี หรือขึ้นต้นด้วยกริยา มีหลักการมาแต่โบราณว่า ต้องแปลก สะดุดตา สามารถสะกดผู้พบเห็น เราความรู้สึก แต่ในขณะเดียวกันก็มีความหมาย และมีความจริง ข้อความต้องย่ออ่านแล้วต้องเข้าใจได้ทันที หรือทราบว่าจะมีอะไรตามมา คำกริยาที่จะใช้เป็นหัวเรื่องต้องเป็นคำที่มีชีวิตชีวา สะท้อนความสด และความสำคัญของเนื้อความในบทความ ถ้าเป็นคำนามก็ต้องเป็นคำสำคัญที่สรุปให้เห็นบทความนั้นได้ทั้งบท ลักษณะภาษาในหัวเรื่องแบบสั้นผู้วิจัยพบว่ามิโครงสร้างไม่เป็นประโยคทั้งในระดับคำ วลี อนุประโยค และโครงสร้างที่เป็นประโยคบอกเล่าและคำถาม

3.1.1.1 หัวเรื่องแบบสั้นที่ไม่เป็นประโยค

หัวเรื่องแบบสั้นที่มีโครงสร้างไม่เป็นประโยคทั้งระดับคำ วลี และอนุประโยค ผู้วิจัยรวมเป็น 2 ประเภท คือ นามวลี หมายถึงหัวเรื่องที่ขึ้นต้นด้วยคำนาม และกริยาวลี หมายถึงหัวเรื่องที่ขึ้นต้นด้วยคำกริยาหรือคำช่วยหน้ากริยาซึ่งเป็นส่วนของภาคแสดงในประโยค

3.1.1.1.1 หัวเรื่องที่เป็นนามวลี

หัวเรื่องที่เป็นนามวลีจะมีโครงสร้างต่างกันไปเป็นคำนามขยายด้วยคำนาม เช่น คำสัญญา นายกรัฐมนตรี จุดยืนพรรคการเมือง ทางออกศาลปกครอง รัฐธรรมนูญ-กรม. สูงสุด งบประมาณปี 38 หรือคำนามขยายด้วยบุพบทแล้วตามด้วยคำนาม เช่น แบงก์ปลอมใน เขมร ปัญหาของเกษตรกร ข้อคิดจาก 'กัมเดซุส' รัฐประหารในเขมร ปัญหาเกี่ยวกับฝีมือ "บรรหาร" หรือคำนามตามด้วยกริยาตามด้วยคำนาม เช่น บ่อนพนันถูกกฎหมาย วิทยุข้ามชาติ กระทรวงแก้ปัญหาค่า? หรือคำนามขยายด้วยอนุประโยค เช่น กลไก ก.ม. ที่หย่อนยาน รัฐบาลที่มี เสถียรภาพ เหตุที่รับไม่ได้ คำนามที่แสดงการถาม เช่น ชุมทรัพย์นักการเมือง? ลักษณะภาษาใน หัวเรื่องที่เป็นนามวลีจะเป็นภาษาที่สั้น กระชับ สื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ทันทีว่าผู้เขียนจะกล่าวถึงเรื่อง ะไรมีขอบเขตแค่ไหน โดยใช้นามวลีที่เป็นนามชี้เฉพาะหรือคำย่อ เช่น สก ลก ชั่ว เสนาะ-วัฒนา จิตสลาย(ชื่อโรค) วันกองทัพไทย ท่านผู้เฒ่า "เตียง" เป็นต้น นอกจากนี้ลักษณะของหัวเรื่องที่เป็น นามวลียังมีลักษณะเน้นหรือขยายให้ชัดเจนขึ้นด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การใช้เครื่องหมายต่างๆ เช่น - “ ” : ...? ตัวอย่างเช่น ชีวิต-สงครามด์ รอยต่อ “สยามโพสต์” ข้อคิดจาก ‘กัมเดซุส’ หนองงูเห่า: ถึงเวสต์เทิร์นชิบอร์ด วาเลนไทน์... ชุมทรัพย์นักการเมือง? และการใช้คำคำเชื่อมทั้ง บุพบทและประพันธสรรพนามเพื่อขยายและเน้นหัวเรื่อง ทั้งนี้ผู้เขียนมีเจตนาเพื่อดึงดูดความสนใจ ของผู้อ่านให้สะดุดหัวเรื่องและติดตามอ่านเนื้อเรื่องต่อไปนั่นเอง

3.1.1.1.2 หัวเรื่องที่เป็นกริยาวลี

หัวเรื่องที่เป็นกริยาวลีหรือส่วนของประโยคจะเป็นส่วนที่เป็นภาคแสดง ของประโยค หรือกล่าวได้ว่าผู้เขียนจงใจให้หัวเรื่องขึ้นต้นด้วยคำกริยาซึ่งมักจะเป็นคำหลักใน ประโยคเพื่อเน้นความสำคัญ เช่น มองด้วยความเห็นใจ เขียนถึงสหรัฐอเมริกาดีกว่าก็ได้ เพียงฝัน ไป ได้เวลาสำหรับ War Cabinet โทษของการร่ำรวยนานเกินไป ถึงเวลามีศาลปกครอง เป็นต้น ลักษณะภาษาในหัวเรื่องแบบนี้ประกอบด้วยคำกริยาแล้วตามด้วยส่วนขยายสั้นๆ เพื่อบอกขอบเขต ของเรื่อง

3.1.1.2 หัวเรื่องแบบสั้นที่เป็นประโยค

หัวเรื่องแบบสั้นที่เป็นประโยค ผู้วิจัยพบว่า มีลักษณะประโยคบอกเล่า ประโยคคำสั่ง และประโยคคำถามเพื่อแสดงเจตนาแตกต่างกันดังรายละเอียดที่จะกล่าวต่อไป

3.1.1.2.1 ประโยคบอกเล่า

หัวเรื่องที่เป็นประโยคบอกเล่ามีลักษณะเป็นประโยคความเดียวแบบสั้นๆ กระชับ ได้ใจความสื่อความชัดเจนเพื่อแสดงเจตนาแจ้งให้ผู้อ่านทราบว่า จะกล่าวถึงเรื่องใด มีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้น หรือจะเกิดเหตุการณ์ใด มีลักษณะเหมือนการแจ้งข่าวหรือรายงานให้รู้ เช่น รัฐบาลเริ่มออกอาการ “มือบ” ไม่ใช่สิ่งต้องห้าม ชาวชนที่ขี้ขลาด อดีตทูตสหรัฐอเมริกาหมั่นไทย ความจริงต้องปรากฏ การเมืองไม่ลองไม่รู้ เป็นต้น

3.1.1.2.2 ประโยคคำสั่ง

หัวเรื่องที่เป็นประโยคคำสั่งจะมีลักษณะประโยคที่ขึ้นต้นด้วยคำกริยา แสดงความต้องการให้กระทำการใดสิ่งหนึ่งหรือขึ้นต้นด้วยคำหน้ากริยามักจะเป็นคำที่มีพลัง เช่น ต้อง แสดงความมั่นใจหรือแสดงการบังคับ คำปฏิเสธ เช่น อย่า แสดงเจตนาห้ามหรือเตือน คำแสดงความคิดเห็น เช่น ควร แสดงเจตนาเสนอแนะให้กระทำ คำหน้ากริยาที่ใช้ขึ้นต้นประโยค นอกจากจะแสดงเจตนาของผู้เขียนแล้วยังช่วยเน้นความอีกด้วย เช่น ยึดกุมอย่างเดียวไม่ได้ เปิด... สภาประชาชน อภิปรายซักฟอกรัฐบาล ต้องปราบให้จริงจัง ต้องมี ก.ม.พอกเงิน ต้องกล้าเผชิญความจริง อย่าเพิ่งสิ้นหวัง อย่างนำเอฟไอเอเล่นการเมือง ควรขอประชามติ เป็นต้น

3.1.1.2.3 ประโยคคำถาม

หัวเรื่องแบบสั้นที่เป็นประโยคคำถามมีทั้งรูปประโยคคำถามที่ถามเนื้อความ รูปประโยคคำถามที่ถามแบบตอบรับปฏิเสธ รูปประโยคทั้งถามเนื้อความและถามตอบรับปฏิเสธ และรูปประโยคบอกเล่าแล้วใช้เครื่องหมายคำถามเพื่อแสดงความถามแบบตอบรับปฏิเสธ และยังมีกริยาลำดับคำผิดจากปกติเพื่อต้องการเน้นความสำคัญของส่วนใดส่วนหนึ่งอีกด้วย การใช้หัวเรื่องเป็นประโยคคำถามก็เพื่อเร้าความสนใจของผู้อ่านให้เกิดความอยากอ่านบทความเพื่อตอบคำถามหรืออ่านดูว่าผู้เขียนจะมีคำตอบที่ตรงกับผู้อ่านหรือไม่ หรือในบางครั้งประโยคคำถามที่เป็นหัวเรื่องยังอาจแสดงความไม่เห็นด้วยหรือความประหลาดใจของผู้เขียนที่มีต่อเรื่องหรือเหตุการณ์หรือการกระทำที่เกิดขึ้นเพื่อให้อ่านเกิดความสนใจชวนให้อ่านติดตามเนื้อเรื่องต่อไป ตัวอย่างเช่น ใครรับรองเลือกตั้งเขมร โสภเวลล์ใครรับผิดชอบ เกาหลีได้กับไทยใครจะลุกขึ้นได้ก่อน รักใครเท่าฟ้า? หายไปไหนกันหมด? โกร่งกับกร บอกหน่อยได้ไหมว่าใครทำอะไร? ย้าย ตร.-แก้นั้นหรือ? ประเทศที่ดีหรือ? ภาวะสมวยล้มคัมคนดู? ภาวะเศรษฐกิจถดถอยทั่วโลก? คลินตันวัย 50 – หงอกก่อนวัย? คนจนต้องมียีนส์?! รูปคำถามแบบตอบรับปฏิเสธมักจะแสดง

วจนกรรมอ้อมคือไม่ได้มีเจตนาถามเพื่อต้องการคำตอบเพราะเป็นการถามที่รู้ข้อมูลก่อนมาแล้วจึงถามเพื่อแสดงความคิดเห็นคัดค้านหรือปฏิเสธสิ่งที่เกิดขึ้นในลักษณะไม่เห็นด้วย

ลักษณะของหัวเรื่องอีกแบบหนึ่งที่พบและมีลักษณะคล้ายการถามก็คือ หัวเรื่องที่เป็นส่วนของประโยคความรวม ประกอบด้วยประโยคเดียวกับคำเชื่อมเท่านั้น เช่น เมื่อวุฒิสภาถูกวิจารณ์ แล้วอันแทคก็จากไป ตัวอย่างที่ยกมานี้เป็นหัวเรื่องที่เป็นประโยคไม่สมบูรณ์ ส่วนที่ขาดหายไปก็เหมือนกับคำถามที่ต้องการให้ผู้อ่านหาคำตอบหรือเติมให้ประโยคสมบูรณ์ หัวเรื่องแบบนี้ต้องการดึงดูดความสนใจของผู้อ่านเช่นกัน

3.1.2 ลักษณะภาษาในหัวเรื่องแบบยาว

รูปแบบภาษาหัวเรื่องอย่างยาวปรากฏในหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ และมติชนทั้งในบทความแสดงความคิดเห็นที่เป็นบทความประจำ(กาแฟคำและจอดป้ายมติชน)และบทบรรณาธิการ เพื่อขยายความให้น่าสนใจยิ่งขึ้น เป็นลักษณะใช้ภาษายาวๆเป็นประโยคความรวม ความซ้ำซ้อนหรือใช้ประโยคขยายให้ซับซ้อนยิ่งขึ้นเพื่อให้มีผู้สนใจอ่านบทบรรณาธิการมากขึ้น หรือการใช้พาดหัวแบบข่าวเพื่อสร้างความสนใจ ลักษณะการพาดหัวของบทความประจำทั้งกาแฟคำและโดยเฉพาะจอดป้ายมติชน จะเป็นพาดหัวยาวที่มีลักษณะเหมือนภาษาพูดแบบเน้นโดยใช้เครื่องหมายอัฒภาคช่วยในการเน้นคำที่มีความหมายสำคัญและใช้เครื่องหมายจุลภาคในการแบ่งข้อความ

3.1.2.1 ประโยคความรวม

ลักษณะภาษาในหัวเรื่องแบบยาวที่มีรูปประโยคความรวม พบลักษณะประโยค 2 ประเภท คือ ประเภทแรกมีคำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์ระหว่างประโยคและอาจประกอบด้วยคำเชื่อมต่างประเภทที่แสดงความสัมพันธ์ของประโยคต่างกันในแต่ละประโยคเดียวกัน เช่น

เมื่อแขกบ้านแขกเมือง จับเข้าเขย่าเจ้าของบ้าน

ไอเอ็มเอฟก็มีสิทธิแจ้ง, ‘หมอ’ ก็ล้มป่วยได้

ยาเบาาก็ไร้ผล,แรงไปก็กลัว ‘คนไข้’ จะตาย

แท็กซี่มีเตอร์ หรือ ไม่มีมีเตอร์ และเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายตลอดกาล

กรณี น้ำมันเถื่อน บทเรียน ถ้า ค่ายังจากการไม่แสดงบท “รัฐบาล” ของ ปชป.

และประเภทที่ 2 มีลักษณะรูปประโยคความรวมที่ไม่มีคำเชื่อม มีลักษณะเป็นกริยาเรียง และอาจมีเครื่องหมายจุลภาคช่วยแบ่งข้อความ เช่น

ฝ่ายค้านยื่นซักฟอกตรวจสอบรัฐบาล

เราพัฒนาเงินทุนตราไป เขาส่งควินพิษกลับมา

“ชวน” ตัด เยื่อใย “จำลอง” นับ ถอยหลังสู่จุดจบ

วิเคราะห์ “ฉลาด” และแบบวิธีการต่อสู้ อะไรทำให้ 1ฉลาด กลายเป็น “มดี” มหาชน

ส.ป.ก. 4-01 สันป็นน้ำ “กลุ่ม 23” ตัด ใจ “กบฏ” อีกครั้ง สร้าง เงื่อนไขยุบสภา

3.1.2.2 ประโยคความซ้อน

ลักษณะภาษาในหัวเรื่องแบบยาวที่มีรูปประโยคความซ้อนโดยมีประพันธ-
สรรพนามนำอนุประโยคซ้อนเพื่อขยายความพบว่ามีจะละประธาน เช่น

บางครั้งต้องยอมเจ็บปวดในภาวะที่ควร‘เสียดสี’

ได้เวลาที่ทีม‘รวมคารา’ ต้องเปิดตัวพร้อมเพรียง

ก้าวอย่าง‘ซวลิต’ เสนอ “สภาร่างรัฐธรรมนูญ” ก้าวที่ขัด “หลักการ” ก้าวที่ไร้ “มารยาท” ยิ่ง

ลักษณะภาษาหัวเรื่องแบบยาวพบลักษณะการละคำโดยเฉพาะในตำแหน่ง
ประธาน มีลักษณะการเน้นย้ำคำและความโดยการใช้เครื่องหมายอัฒภาคและการซ้ำคำและ
ความ ทำให้มีลักษณะของภาษาพูด อาจตีความได้ว่าผู้เขียนต้องการบอกเล่าใจความสำคัญของเรื่อง
ให้ผู้อ่านฟังเพื่อชักจูงใจให้เกิดความสนใจเรื่องหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและชวนให้ติดตามจนจบ

3.2 ลักษณะภาษาและกลวิธีการเขียนในส่วนนำ

การเขียนส่วนนำในบทความแสดงความคิดเห็นจะดึงความสนใจของผู้อ่านได้มากน้อยแค่ไหน
ขึ้นอยู่กับความสามารถในการเริ่มต้นเรื่องให้ประทับใจผู้อ่านหรือไม่ ส่วนนำ (lead / introduction)
คือส่วนเริ่มต้นของข้อเขียน ทำหน้าที่เสมือนจุดนำทางของเรื่องที่จะบอกให้ผู้อ่านหนังสือพิมพ์
หันมาให้ความสนใจต่อสิ่งที่เราจะนำเสนอต่อไป หน้าที่ของส่วนนำจึงเป็นจุดดึงดูดความสนใจ
ความตั้งใจของผู้อ่านให้ได้มากที่สุด เพราะผู้อ่านส่วนใหญ่จะมองหาข้อเขียนที่มีสาระข่าวสารที่ตน
สนใจอยู่แล้วมากกว่า บทความบางเรื่องอาจตรงกับความต้องการของผู้อ่านบางประเภทอยู่แล้ว
ส่วนนำจึงไม่จำเป็นต้องเน้นมากนัก แต่สำหรับผู้อ่านทั่วไป บทความแสดงความคิดเห็นก็เหมือน
กับสินค้าที่วางแสดงเพื่อให้เขาเลือกซื้อหรืออ่าน ดังนั้น ส่วนนำจึงมีหน้าที่สำคัญเพิ่มขึ้นในการ
แข่งขันกับข้อเขียนอื่นๆ ด้วยการสร้างความสนใจ และดึงความสนใจนั้นให้ติดตามอ่านตลอดทั้งบท
โดยเฉพาะบทความวิชาการซึ่งมีผู้อ่านจำนวนน้อยมาก ยิ่งต้องเพิ่มการแข่งขันมากกว่าบทความอื่นๆ
ที่มีผู้อ่านประจำอยู่แล้ว

ส่วนนำอาจมีความยาวมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับเจตนาของผู้เขียนว่าจะเลือกเทคนิคการเขียน
อย่างไร อาจเริ่มต้นจากข้อความเพียงพยางค์เดียว บรรทัดเดียว จนกระทั่งถึงหนึ่งย่อหน้าสั้น หรือ
ยาวก็ตาม ไม่ว่าส่วนนำจะยาวเท่าใดจะต้องไม่ลืมหน้าที่หลัก 2 ประการคือ 1) สร้างความสนใจแก่
ผู้อ่านและ 2) ดึงดูดให้ผู้อ่านติดตามเรื่องจนจบ ส่วนกลวิธีการเขียนส่วนนำมีหลายประเภท ผู้เขียน
สามารถเลือกนำเสนอด้วยประเภทไหนก็ได้ ในทางปฏิบัติมักจะไม่มีข้อกำหนดเฉพาะเจาะจงว่า
ส่วนนำประเภทใดเหมาะสำหรับบทความเรื่องใดประเภทใด ส่วนมากจะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์
ของผู้เขียนที่ต้องการสร้างจุดสนใจให้ผู้อ่านติดตามเรื่องของตนอย่างไร ผู้เขียนบางคนถนัดที่จะใช้
ภาษาเร้าอารมณ์ เพื่อสร้างความตื่นเต้นเรียกร้องให้สนใจทันที บางคนอาจจะถนัดที่จะเล่าเรื่องราว
ไปเรื่อยๆ เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพรวมของเรื่องราวที่จะอ่านก่อน บางคนอาจใช้วิธีสร้างความฉงน

สนเท่ห์เสียก่อนแล้วจึงคลี่คลายปมทีหลัง ทั้งหมดนี้ก็แล้วแต่ว่าผู้เขียนบทความแต่ละคนถนัดใช้ กลวิธีการเขียนส่วนนำใดเป็นสื่อให้เกิดการตอบสนองด้วยการแสดงความสนใจจากผู้อ่านได้มาก น้อยเพียงใด มิได้มีข้อกำหนดล่วงหน้าว่าจะต้องเขียนส่วนนำด้วยกลวิธีแบบใด สำหรับบทความ แสดงความคิดเห็นประเภทไหน การเลือกใช้กลวิธีการเขียนส่วนนำให้เหมาะสมกับเรื่องจึงขึ้นอยู่กับ ความถนัดของผู้เขียนโดยตรง

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาบทความแสดงความคิดเห็นประเภทต่างๆ ในหนังสือพิมพ์พบว่า ลักษณะภาษาในส่วนนำ และกลวิธีการเขียนส่วนนำ มีดังต่อไปนี้

3.2.1 ลักษณะภาษาในส่วนนำ

การใช้ภาษาในส่วนนำอย่างมีประสิทธิภาพก็คือ การใช้ภาษาให้กระชับ ประโยคสั้น ได้ใจความ ไม่เยิ่นเย้อ และควรใช้ศัพท์ที่สื่อความหมายได้ตรงกับที่ผู้เขียนต้องการมากที่สุด ส่วนนำที่ยาวจนเกินไป มีรายละเอียดปลีกย่อยมากเกินไป จะทำให้เกิดความน่าเบื่อหน่ายตั้งแต่เริ่มเรื่อง ทำให้เนื้อหาที่น่าสนใจในเนื้อเรื่องอาจถูกกลบเกลายไปอย่างน่าเสียดาย การเขียนส่วนนำจะเป็น การบอกผู้อ่านว่าผู้เขียนจะเขียนเรื่องอะไรหรือเขียนเกี่ยวกับข่าวหรือเหตุการณ์ใด ลักษณะภาษาก็ จะสอดคล้องกับกลวิธีการเขียนส่วนนำ และเนื่องจากบทความแสดงความคิดเห็นในหนังสือพิมพ์ เป็นการแสดงความคิดเห็นจากข่าวหรือเรื่องราวที่ปรากฏเป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์มาก่อน จึงมี ลักษณะเป็นการรายงานข่าวผ่านทรรศนะของผู้เขียนส่วนหนึ่ง และลีลาการใช้ภาษาในส่วนนำจะเป็น ลีลาภาษาข้อเท็จจริงซึ่งผู้เขียนใช้ส่วนนำเป็นการให้ข้อมูลเพื่อเป็นการการเล่าเรื่อง เป็นการรายงาน ข้อเท็จจริง บรรยายเหตุการณ์ สรุปประเด็น อธิบายสิ่งที่เกิดขึ้น หรือกล่าวถึงบุคคลที่เกี่ยวข้อง รูปแบบภาษาเป็นบรรยายโวหาร ประโยคขนาดยาวมีการขยายความมาก ใช้วลีลึกลับที่ขึ้นต้นด้วย "การ"และ"ความ"หรืออุปมาอุปไมยซึ่งทำให้เป็นประโยคขนาดยาว คำที่ใช้มักจะเป็นคำทั่วไป เป็นคำ กลางๆ หรือคำเฉพาะที่กล่าวถึงบุคคลหรือสถานที่หรือองค์กร หรือสิ่งที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งคำบอก ตำแหน่งหน้าที่ ยศศักดิ์ และอาชีพการงาน หรือเหตุการณ์หรือสิ่งที่เกี่ยวข้อง ใช้ประโยคคำถามเมื่อ ต้องการให้ผู้อ่านสนใจ และใช้ภาษาพูดในกลวิธีแบบการพูดคุยกับผู้อ่านเพื่อให้เกิดความสนิทสนม ซึ่งจะเสนอรายละเอียดของลักษณะภาษาประกอบการอธิบายกลวิธีการเขียนแต่ละประเภทต่อไป

ตัวอย่างภาษาของส่วนนำ

การตัดสินใจเข้าร่วมรัฐบาลด้วยการรับตำแหน่ง “รองนายกรัฐมนตรี” ของพล.ต. จำลอง ศรีเมือง ผู้นำพิเศษแห่งพรรคพลังธรรม ติดตามด้วยการยืนยันร่วมในส่วนของพรรค พลังธรรมจะมีการปรับเปลี่ยนตัวรัฐมนตรีใหม่หมด ทั้ง 10 ตำแหน่ง ยกเว้น น.ต.ประสงค์ สุ่นศิริ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศคนเดียว

ด้านหนึ่ง ไม่เพียงแต่จะส่งผลให้ปัญหาความขัดแย้งระหว่าง “สายวัด” กับ สายรัฐมนตรี” ที่ถูกกรุ่น อยู่ในพรรคพลังธรรมมาเป็นเวลานาน รวมทั้งมรสุมการเมืองอันว่าด้วยการแก้ไขรัฐธรรมนูญที่ขัดครหน้าเข้าไ้รัฐบาลยุติลงชั่วคราวในระดับหนึ่งเท่านั้น

(บทบรรณาธิการกรุงเทพธุรกิจ 21 เม.ย. 37)

บทบรรณาธิการนี้ใช้ลีลาภาษาข้อเท็จจริงในส่วนนำเข้าสู่บทความ กล่าวถึงการตัดสินใจรับตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองและการปรับเปลี่ยนตำแหน่งรัฐมนตรีของพรรคพลังธรรมทั้งหมด รูปภาษาที่ใช้เป็นประโยคยาวทั้ง 2 ย่อหน้าๆละ 1 ประโยค มีวลิลดฐานะได้แก่ การตัดสินใจ, การรับตำแหน่ง “รองนายกรัฐมนตรี” ของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ผู้นำพิเศษแห่งพรรคพลังธรรม, การยืนยันร่วมในส่วนของพรรคพลังธรรม, การปรับเปลี่ยนตัวรัฐมนตรี, ความขัดแย้งระหว่าง “สายวัด” กับ สายรัฐมนตรี” และ การแก้ไขรัฐธรรมนูญ คำนามที่ใช้คือ คำนามเฉพาะจะเป็นชื่อพรรค ชื่อบุคคล ยศ ตำแหน่ง เช่น พรรคพลังธรรม, พล.ต.จำลอง ศรีเมือง, น.ต.ประสงค์ สุ่นศิริ, รองนายกรัฐมนตรี, รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และคำนามทั่วไป เช่น ปัญหา มรสุมการเมือง รัฐบาล

เอาจริงหนองงูเห่า

สนามบินหนองงูเห่า เป็นโครงการสนามบินนานาชาติแห่งที่ 2 ของไทยที่เกิดก่อนสนามบินขางจีของสิงคโปร์ แม้เตรียมการขนาดเวนคืนที่ดินไว้แล้ว แต่การเมืองและผลประโยชน์ที่ขัดกันทำให้ไม่อาจเกิดได้มาจนบัดนี้ ทั้งจะกลายมาเป็นปัญหาสำคัญที่อยู่ยากแก่การแก้ไข เนื่องจากถูกบุกรุกที่ดิน อีกทั้งมีบ้านเรือนที่เข้าไปปลูกสร้างอย่างไม่มีสิทธิในเขตอยู่มากถึง 1,989 ครอบครั้ว ถ้าจะรื้อฟื้นโครงการต้องทำกันจริงจัง

สภาพการณ์ปัจจุบันมีส่วนช่วยประเทศไทยอยู่มาก การที่เศรษฐกิจขยายตัวอย่างรวดเร็ว ระเบียบการทางการเงินและการธนาคารพาณิชย์ของไทย ได้รับการปรับปรุงให้เกิดความรวดเร็วและมีเสรีในการนำเงินเข้าออกมากขึ้น ทำให้ไทยค่อย ๆ กลายเป็นศูนย์กลางการเงินภูมิภาค ย่อมเป็นตัวเร่งสำคัญที่สนามบินดอนเมืองสนามบินนานาชาติแห่งเดียวของกรุงเทพฯ จะถึงจุดอิ่มตัวได้ง่ายเร็วกว่าระยะเป้าหมายที่กำหนด

(บทบรรณาธิการไทยรัฐ 19 พ.ย.36)

บทบรรณาธิการนี้ใช้ลีลาภาษาข้อเท็จจริงในส่วนนำเข้าสู่บทความ กล่าวถึงสนามบินหนองงูเห่าซึ่งเป็นโครงการสนามบินนานาชาติแห่งที่ 2 ของไทยก่อนสนามบินของสิงคโปร์ แต่การเมืองและผลประโยชน์ทำให้ไม่สามารถดำเนินการและยังกลายเป็นปัญหาที่แก้ไขยากเพราะการบุกรุกที่ดิน สภาพการณ์ปัจจุบันเป็นตัวเร่งให้ไทยกลายเป็นศูนย์กลางการเงินของภูมิภาค ทำให้

สนามบินดอนเมืองถึงจุดอิมตัวเร็วกว่ากำหนด การรื้อฟื้นโครงการนี้จึงต้องจริงจัง ลีลาภาษาเป็นบรรยายเหตุการณ์และสถานการณ์ที่ต่อเนื่องและเป็นเหตุเป็นผลโดยใช้ประโยคซับซ้อนทั้งคำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง ให้ข้อมูลเพิ่มเติม และเป็นเหตุเป็นผล และยังมีอนุประโยคขยายความหรืออนุประโยคความซ้อน มีการใช้คำและวลีขนาดยาวขยายส่วนของประโยคและทำหน้าที่ต่างๆ เช่น โครงการสนามบินนานาชาติแห่งที่ 2 ของไทย, ระเบียบการทางการเงินและการธนาคารพาณิชย์ของไทย, ศูนย์กลางการเงินภูมิภาค และ สนามบินดอนเมืองสนามบินนานาชาติ

ท่านผู้อ่านได้อ่านหนังสือ เรื่อง "ติโต" ที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงแปลไว้หรือยังครับ เป็นหนังสือที่น่าอ่านมาก ผมเองคิดใจข้อความที่กล่าวถึง จอมพล ติโต ไว้ในหนังสือเล่มนี้ว่า

"เขาไม่ปิดบังเลยว่า เขาเป็นคอมมิวนิสต์ ตรงกันข้ามเขาภาคภูมิใจ แต่ว่าแม้เป็นคอมมิวนิสต์ ก็เป็นนอกแบบ คือพร้อมที่จะแก้ปัญหาทุกเรื่องที่น่าสนใจ ทั้งพร้อมที่จะตัดสินใจอย่างฉับพลัน โดยไม่ต้องหาหรือผู้ใด ที่มีตำแหน่งสูงกว่า เขาทุ่มมันใจในตนเองทีเดียว เขาเป็นลูกพี่ ไม่ใช่ลูกน้อง"

ครับ ติโตเป็นที่มีความภาคภูมิใจในตนเองว่า เขาเป็นคอมมิวนิสต์ เขาไม่อาย ถ้าจะมีใครไปเสียดสีว่าเขาเป็นคอมมิวนิสต์

ลักษณะผู้นำที่ดีนั้น เป็นแบบนี้

(มังกรห้าเล็บ 24 เม.ย.40)

บทความประจํามังกรห้าเล็บนี้ใช้ลีลาภาษาข้อเท็จจริงในส่วนนำเข้าสู่บทความแบบการพูดคุยกับผู้อ่าน บรรยายลักษณะผู้นำอย่างติโต ส่วนรายละเอียดของเรื่อง รูปประโยคยังเป็นประโยคยาว เป็นประโยคความรวมที่เชื่อมด้วยคำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์ของประโยคลักษณะต่างๆและประโยคซ้อนที่ขยายประโยคด้วยอนุประโยคไม่อิสระ มีคํานามเฉพาะและคํานามทั่วไป เช่น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ติโต หนังสือ ปัญหา เป็นต้น

3.2.2 กลวิธีการเขียนส่วนนำ

3.2.2.1 การสรุปประเด็น

การสรุปประเด็นเป็นส่วนนำที่นิยมเขียนกันมากโดยเฉพาะการเขียนส่วนนำบทบรรณาธิการ ส่วนนำประเภทนี้จะให้ความสำคัญของเรื่องทั้งหมดแก่ผู้อ่าน เพื่อจะได้ทราบถึงสาระของเรื่องทั้งหมดก่อน เป็นประโยชน์ในการช่วยตัดสินใจว่าเรื่องนั้นตรงกับความสนใจหรือไม่ ส่วนนำประเภทสรุปประเด็นนี้ จะมีประสิทธิภาพมากขึ้นเมื่อเรื่องราวที่เขียนมีสาระเนื้อหาที่น่าสนใจ

อยู่แล้ว หรือเป็นเรื่องที่ใกล้ชิดกับตัวผู้อ่านมากๆ จนผู้เขียนเชื่อแน่ว่าผู้อ่านส่วนใหญ่ต้องการทราบรายละเอียดของเรื่องนั้น

ตัวอย่าง

ในวาระดิถีขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช 2540 พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ นายกรัฐมนตรี ได้กล่าวปราศรัยต่อประชาชนชาวไทยทั่วประเทศ ให้คำมั่นสัญญาต่อประชาชนชาวไทยทั่วประเทศ ให้คำมั่นสัญญาและความหวังไว้ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคมในทางการเมือง นายกรัฐมนตรีกล่าวว่า บัดนี้เรามีรัฐบาลใหม่ที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน เป็นรัฐบาลผสมพรรค

(บทบรรณาธิการ ไทยรัฐ 2 ม.ค.40)

สรุปประเด็นการปราศรัยของนายกรัฐมนตรีและคำมั่นสัญญาที่ให้กับประชาชน

โฆษกคณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ แถลงถึงผลการประชุมว่า คณะกรรมการได้วางแนวทางการร่างรัฐธรรมนูญ ในหมวดสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่น่าสนใจคือ การป้องกันการผูกขาดคลื่นวิทยุและโทรทัศน์ ห้ามสั่งปิดโรงพิมพ์ สถานีวิทยุ โทรทัศน์และห้ามเสนอข่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะเป็นคำสั่งของศาล

(บทบรรณาธิการ ไทยรัฐ 31 ม.ค.40)

สรุปผลการประชุมคณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญหมวดสิทธิเสรีภาพของประชาชน

ในที่สุดผลการพิจารณาแผนการแก้ไขฟื้นฟูฐานะกิจการของสถาบันการเงินหรือไฟแนนซ์ 58 แห่ง ก็ได้รับการประกาศทางการเมืองวานนี้ โดยคณะกรรมการองค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ปรส.) ซึ่งเป็นไปตามความคาดหมายที่ว่า มีเพียงไฟแนนซ์ 2 แห่งอยู่ในข่ายที่จะเปิดดำเนินการต่อไปได้ ในขณะที่ไฟแนนซ์ อีก 56 แห่ง จะต้องอยู่ในขั้นตอนของการปิดกิจการเป็นการถาวรต่อไป นี้ย่อมเป็นการสร้างความเชื่อมั่นไม่เพียงกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ) ที่ใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาสำหรับเงินกู้ยืมต่อไปเท่านั้น หากแต่ประชาชนที่เฝ้ามองการทำงานของ ปรส.ที่ผ่านมาก็มีความมั่นใจในการทำงานของ ปรส.ที่โปร่งใสและน่าเชื่อว่าปราศจากการแทรกแซงทางการเมืองด้วย

(บทบรรณาธิการ กรุงเทพธุรกิจ 9 ธ.ค.40)

สรุปผลการพิจารณาแผนการแก้ไขฟื้นฟูฐานะกิจการของสถาบันการเงิน 5 แห่ง

ฝรั่งตะวันตกกำลังกล่าวขวัญถึง ยุคใหม่ของเศรษฐกิจเงินฝืด New Era of Deflation

แต่ว่าการใช้คำ Deflation เปิดทางให้ถกเถียงโต้แย้งได้มาก
ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำที่เกิดขึ้นกับประเทศไทย และกำลังขยายไปทั่วโลกนั้น มิใช่ภาวะเงินฝืด (Deflation) เพียงอย่างเดียว แต่มันเป็นทั้ง ฝืด เพื่อ และตึง

(คอลัมน์ราชดำเนินกลาง สยามรัฐ 11 ธ.ค.40)

สรุปภาวะเศรษฐกิจตกต่ำที่เป็นทั้งเงิน ฝืด เพื่อ และตึง

ส่วนนำแบบสรุปประเด็นใช้ภาษาค่อนข้างง่าย ไม่สลับซับซ้อนพิถีพิถันมากนักเมื่อเปรียบกับส่วนนำประเภทอื่นๆ มีลักษณะสรุปความที่เรียงต่อกันตามลำดับของเนื้อความเท่านั้น ประกอบกับผู้เขียนมักจะเป็นผู้มีความชำนาญในการเขียนข่าวอยู่แล้ว ก็จะทำให้การเขียนส่วนนำชนิดนี้ง่ายมากยิ่งขึ้น เราจึงพบว่าบทความแสดงความคิดเห็นส่วนใหญ่โดยเฉพาะบทบรรณาธิการ จะขึ้นต้นด้วยส่วนนำแบบสรุปประเด็นเป็นส่วนมาก หลักการโดยทั่วไป มักประกอบด้วยคำถามตอบคำถามหลัก 4-5 ข้อ คือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม และอย่างไร ส่วนจะเลือกให้ข้อมูลข้อใดเป็นพิเศษขึ้นอยู่กับสาระสำคัญของเรื่อง

3.2.2.2 การบรรยาย

การบรรยาย คือส่วนนำที่มีลักษณะสร้างบรรยากาศของเรื่องให้ตื่นใจ ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์ให้รายละเอียดของเหตุการณ์ เปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้สร้างจินตนาการภาพเหตุการณ์รวมตามคำบรรยายของผู้เขียน ลักษณะพิเศษของส่วนนำประเภทนี้ คือ ผู้เขียนจะใช้เทคนิคการเล่าเรื่องโดยบรรยายแต่ละฉากของเรื่องอย่างละเอียด ตามด้วยการแสดงความต่อเนื่องของเหตุการณ์หรือการเดินทางอย่างสละสลวยกลมกลืนเหมือนกับผู้อ่านอยู่ในสถานการณ์จริง เปรียบประดุจการนั่งดูภาพยนตร์ สามารถสร้างอารมณ์ร่วมไปกับเรื่องได้โดยไม่รู้ตัว ส่วนนำแบบบรรยายหรือเล่าเรื่องใช้กันมากในสารคดีประเภทตื่นเต้น เร้าใจ เช่น การเดินทางผจญภัย หรือเรื่องเกี่ยวกับความสนใจของมนุษย์ (Human Interest) เมื่อนำมาใช้เป็นส่วนนำของบทความแสดงความคิดเห็นก็เพื่อสร้างภาพหรือเล่าเหตุการณ์ให้ต่อเนื่องเพื่อสร้างความสนใจของผู้อ่าน

ส่วนนำแบบเล่าเรื่องสามารถจุดความสนใจของผู้อ่านได้ดีกว่าส่วนนำประเภทอื่น แต่ทั้งนี้ผู้เขียนต้องมีความสามารถในการใช้ภาษา การผูกประโยค การผูกเรื่องได้อย่างสละสลวยกลมกลืนมุ่งสร้างความรู้สึกร่วมแก่ผู้อ่าน ข้อเสียของการเขียนแบบบรรยายประการหนึ่งก็คือ เป็นส่วนนำค่อนข้างยาว ซึ่งแม้แต่สารคดีก็เป็นบางประเภทเท่านั้นที่เหมาะสมกับการเขียนแบบนี้ เมื่อนำมา

เขียนส่วนนำของบทความแสดงความคิดเห็นโดยเฉพาะบทบรรณาธิการ หากผู้เขียนไม่สามารถจับความสนใจของผู้อ่านให้ติดตามอย่างต่อเนื่อง ทุกประโยคตั้งแต่ต้นแล้ว อาจมีผลให้ขาดความน่าสนใจไปเลยก็ได้ นอกจากนั้น ส่วนนำที่มุ่งให้รายละเอียดมากจนเกินไปอาจทำให้เบื้อหน้ายได้ง่าย ดังนั้น ก็ขึ้นอยู่กับเทคนิคการเลือกใช้ภาษาเขียนและแง่มุมนำเสนอของผู้เขียนแต่ละคนที่จะทำให้ผู้อ่านสนใจและติดตามอ่านบทความจนจบ

ตัวอย่าง

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกแถลงการณ์ เมื่อวันที่ 17 ธันวาคมนี้ เรื่องกล่าวโทษผู้บริหารของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เจ้าพระยา ความว่า จากการตรวจสอบ บงล. เจ้าพระยา ซึ่งเป็น 1 ใน 56 แห่งที่แผนแก้ไขฟื้นฟูฐานะไม่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการองค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ปรส.) โดยธนาคารแห่งประเทศไทยพบว่าผู้บริหารบริษัทดังกล่าว มีการให้กู้ยืมบางกรณีที่มีพฤติการณ์ต่อไปในทางทุจริต ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดี

(บทบรรณาธิการ สยามรัฐ 19 ธ.ค.40)

เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทยกับบริษัทเงินทุนเจ้าพระยา ตลอดจนพฤติกรรมการผู้บริหารบริษัทจนเกิดการฟ้องร้องดำเนินคดีกันขึ้น

ไม่น่าจะถูกต้องนักถ้าหากว่ารัฐบาลจะเล่นงานผู้ว่าราชการจังหวัดหรือเจ้าหน้าที่ในส่วนภูมิภาคถ้าหากว่าเจ้าหน้าที่ในส่วนจังหวัดดังกล่าวนี้ไม่สามารถสกัดกั้นมิอบไม่ให้มาชุมนุมกันที่บริเวณหน้าทำเนียบรัฐบาลได้ ถ้าหากว่าทางรัฐบาลมีการสั่งการเช่นนี้จริงแล้วเท่ากับเป็นการส่งเสริมให้ข้าราชการในส่วนภูมิภาคใช้อำนาจนิยมกระทำต่อชาวบ้านเพียงเพื่อจะสนองนโยบายหรือคำสั่งของทางรัฐบาลที่ส่วนกลาง เป็นการชุกปัญหาไว้ได้พรมรอกอยการปะทุครั้งใหญ่และอาจเป็นการบีบให้ข้าราชการส่วนภูมิภาคดำเนินการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมากยิ่งขึ้น ซึ่งคนที่จะเดือดร้อนหนักขึ้นไปอีกคือชาวบ้านที่อยู่ในภูมิกานั้นเอง เป็นการแก้ปัญหามาแบบปิดสวะของรัฐบาล

(บทบรรณาธิการ มติชน 2 เม.ย. 39)

เล่าเหตุการณ์และสาเหตุของการชุมนุมหน้าทำเนียบรัฐบาลของชาวบ้าน

3.2.2.3 การพรรณนา

ส่วนนำประเภทพรรณนาจะให้ความรู้สึก อารมณ์ และสัมผัสจินตนาการที่เกิดขึ้นจากส่วนนำนั้นด้วย คือ นอกจาก ได้เห็น ได้ยิน ได้รู้สึกร่วมแล้ว ยังสามารถสัมผัสอารมณ์ที่สร้างขึ้นโดยผู้เขียน ส่วนนำประเภทนี้จึงมีลักษณะที่มุ่งให้ผู้อ่านจินตนาการคล้อยตามมากกว่าจะเป็นเพียงการเล่าเรื่องให้เห็นรายละเอียดของเรื่องอย่างเดียว

ส่วนนำแบบพรรณนามักจะประกอบด้วยคำขยายคำนาม คำกริยาที่ทำให้มองเห็นคุณลักษณะของสิ่งนั้น ๆ ได้ชัดเจนขึ้น ทำให้เห็นความมีชีวิต มีสีสันในสิ่งที่เขียน โดยใส่คำขยายหรือกริยาแสดงสภาพที่เหมาะสม ผู้เขียนส่วนนำประเภทพรรณนามักจะหยิบเอาจุดเด่นจุดใดของเรื่องขึ้นมาพรรณนาโดยพิจารณาว่าให้ภาพรายละเอียดที่น่าสนใจซึ่งอาจเป็นตัวละคร ปรากฏการณ์ และอื่นๆ

ตัวอย่าง

เป็นปรากฏการณ์สำคัญอีกวาระหนึ่งที่ต้องบันทึกจดจำไว้ไปอีกนานสำหรับงานพระราชทานเพลิงศพ นายแสงชัย สุนทรวัฒน์ อดีตผู้อำนวยการองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย เมื่อเย็นวันอังคารที่ 23 เมษายนที่ผ่านมา ณ วัดพระศรีมหาธาตุฯ บางเขน มีผู้ไปร่วมงาน *มิดฟ้าม้วนดิน* ประมาณกันคร่าว ๆ ราว 2 หมื่นคน บุษและสตรีในชุด *ค่านั่นขัน* ในท่ามกลางอากาศร้อนอบอ้าว ขึ้นถือดอกไม้จันทร์เพื่อร่วมในพระราชพิธีอันมีความหมายนี้ โดยก่อนหน้านี้นั่งถืออนุสรณ์ 5 พันชุดที่เตรียมไว้แจกหมดไปอย่างรวดเร็วจากการ *ยื้อแย่ง*ของผู้คนที่มาร่วมงาน

(บทบรรณาธิการ มติชน 26 เม.ย.39)

ภาพงานพระราชทานเพลิงศพ นายแสงชัย สุนทรวัฒน์ โดยใช้คำสี่ภาพและแสดงความรู้สึกเพื่อให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกและอารมณ์ร่วมทำให้เกิดจินตนาการของภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและเกิดความสนใจที่จะติดตามอ่านเนื้อเรื่องต่อไป

ประธานาธิบดีซูฮาร์โต แห่งอินโดนีเซีย *สูญเสียวุฒิภาพสตรีหมายเลขหนึ่ง* ของประเทศไปเมื่อเขามีควินอาทิตย์ที่ผ่านมา อันเป็นกรรมคาของชีวิต มาคามเทียช ซูฮาร์โต อุตัญกรรมด้วยโรคหัวใจวายใน *ปัจฉิมวัย* หลังจาก *ที่ประกอบคุณงามความดี* มากกว่า 72 ปี ถ้าหากความสำเร็จของบุรุษมีสตรีอยู่เบื้องหลังแล้วคงจะปฏิเสธไม่ได้ว่า มาคามเทียชเป็นผู้ *ที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จ* ของประธานาธิบดีซูฮาร์โตเช่นกัน นักวิเคราะห์ของอินโดนีเซียชี้ให้เห็นว่า มาคามเทียชคือเพื่อนที่ใกล้ชิดที่สุดและเป็นทีปรึกษาทางการเมืองที่ *ทรงค่ามากที่สุด* ของประธานาธิบดีซูฮาร์โต ผู้ซึ่งเมื่อตอนที่ก้าวเข้ามามีบทบาท

บาททางการเมืองในอินโดนีเซีย เมื่อปลายปี พ.ศ. 2508 นั้นแทบไม่เป็นที่รู้จัก
ของโลกภายนอกเลย

(บทบรรณาธิการ มติชน 30 เม.ย.39)

ให้ภาพที่แสดงความสำคัญและความรู้สึกยกย่องมาตามเทียบ ชูฮาร์โตที่ถึงแก่การ
อสัญกรรมด้วยโรคหัวใจวาย โดยเลือกใช้ภาษาที่เป็นทางการมาก เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน

“หลวงพระบาง” ในตอน 5 ท่ม เหมือนถูกห่อด้วยผ้าดำผืนใหญ่
ทั้งโลก ไม่ได้มีผมคนเดียวแค่ที่ริมน้ำคาน ช่วงค่อน้ำใจ เวลานั้น มีผม
ยืนอยู่คนเดียว..กลางถนน

(คอลัมน์ระหว่างบรรทัด 28 พ.ย.38)

ให้ภาพยามราตรีในเมืองหลวงพระบาง โดยการใช้นำพจน์เปรียบเทียบเพื่อดึงดูดความ
สนใจของผู้อ่านให้เกิดจินตนาการและติดตามเนื้อหาที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ

3.2.2.4 การยกคำพูด

คำพูดของบุคคลบางคนสามารถนำมาเริ่มเรื่องได้ โดยเฉพาะคำพูดคม ๆ ของ
บุคคลสำคัญ บุคคลเด่นในสังคม หรือ คำพูดคม ๆ ที่ออกจากปากของเด็กเล็กอย่างคาดไม่ถึง หรือ
อาจเป็นคำพูดจากหนังสือภาษิตคำสอน เป็นต้น แต่ต้องระลึกไว้เสมอว่าคำพูดนั้น ๆ ต้องมีค่าควร
แก่การนำมาเริ่มเรื่อง และเป็นเรื่องที่ประทับใจของบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ การเลือกยกคำพูดไหน ของ
ใคร ขึ้นอยู่กับประเภทเนื้อหา และวัตถุประสงค์ของผู้เขียนว่าต้องการจะดึงดูดความสนใจสู่จุดไหน

การเริ่มเรื่องด้วยส่วนนำประเภทคำพูดไม่จำเป็นต้องเป็นข้อความยาวๆ ดังตัวอย่าง อาจเป็น
ข้อความสั้นๆ ที่สะดุดความสนใจคนอ่านเพียง 2 พยางค์ หรือวลี หรือประโยคก็ได้ เช่น คำพูด “กู
ไม่กลัวมึง” ของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เคยกินใจผู้อ่านมากในสมัยหนึ่ง ซึ่งสะท้อนตรงกับความรู้สึก
ของคนทั่วไปเกี่ยวกับการต่อสู้เพื่อระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้อง จนได้รับสมญานามว่าเป็น
“เสาเอกประชาธิปไตย” การใช้ส่วนนำประเภทคำพูดต้องให้เหมาะเนื้อความที่จะกล่าวต่อไปด้วย
ตัวอย่าง

คำกล่าวของนักการเมืองประเทศไทย กำลังจะได้รับการพิสูจน์
“พรรคการเมืองฝ่ายค้านไม่เคยล้มรัฐบาลในสภาได้ รัฐบาลที่จะ
ล้มสลายไปก็เกิดแต่ในรัฐบาลเอง”

(คอลัมน์ชายคา 28 ม.ค.36)

อ้างคำกล่าวของนักการเมืองแต่ไม่ระบุชื่อ

วันนี้คงจะจบ “ พุทธทำนาย ” จากพระสุบินของ “ พระเจ้าปเสนทิโกศล ” ทั้ง 16 ข้อ หรือถ้าไม่จบก็จงวนเวียนเต็มทีเริ่มกันจากข้อที่ 11 ต่อจากวานนี้เลยนะครับ

(คอลัมน์ระหว่างบรรทัด 3 พ.ย.38)

อ้างพุทธทำนายจากพระสูตรในพุทธศาสนา

3.2.2.5 การใช้คำถาม

บทความแสดงความคิดเห็นบางเรื่องมีเนื้อหาเหมาะสมมากสำหรับการเริ่มต้นด้วยคำถาม ซึ่งอาจจะมีหรือไม่มีคำตอบเกี่ยวกับเรื่องนั้นเลย แต่ก็สามารถกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นให้อ่านต่อไปเพื่อหาคำตอบในเนื้อเรื่อง

คำถาม เป็นส่วนนำที่ค่อนข้างท้าทายทั้งความสามารถผู้เขียนในทางสร้างความสนใจแก่ผู้อ่าน และสำหรับผู้อ่านในการถูกกระตุ้นให้ติดตามหาคำตอบต่อไป

ส่วนนำแบบคำถามจะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อเป็นคำถามที่อยู่ในใจ หรือในความสนใจของกลุ่มผู้อ่านขณะนั้น ควรมีลักษณะกระชับ มีประเด็นที่เด่นชัด โดยปกติส่วนนำแบบคำถามมิใช่ใช้มากพอสมควรในการเขียนบทความแสดงความคิดเห็นทั่วไปมากกว่าบทบรรณาธิการ จะต้องเป็น เรื่องราวที่ผู้เขียนประสงค์จะสร้างความสนใจแก่ผู้อ่านทั่วไปอย่างสูง

ตัวอย่าง

เรียนรู้จากญี่ปุ่นว่าไม่ควรทำอะไร และเอาแบบเม็กซิโกที่ว่า เวลาจะต้องกินยาหม้อเพื่อรักษาโรคร้ายแรง จะต้องสละอะไรและรักษาวินัยอย่างเข้มข้นอย่างไร

(คอลัมน์กานเฟด้า 11 ธ.ค.40)

บทความนี้้นำด้วยคำถามที่มุ่งจะชี้แนวทางว่าเราจะเอาตัวรอดในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจแบบนี้ได้อย่างไร โดยใช้คำถามเพื่อให้ตอบว่าเรียนรู้จากญี่ปุ่นว่าเราไม่ควรทำอะไรและเมื่อคูเมกิโกที่ประสบภาวะการเงินก่อนเราเขาสร้างวินัยด้วยการสละอะไรบ้าง คำถามนี้กระตุ้นผู้อ่านให้หาความรู้ที่จะตอบให้ได้โดยการอ่านเนื้อความต่อไป

ไอเอ็มเอฟ ให้ยาเกินขนาดหรือเปล่า ? ไอเอ็มเอฟ เป็นเครื่องมือของอเมริกา ในการบีบให้เปิดประตูให้ธุรกิจมะกันเข้ามาสูบกิจการของเจ้าของประเทศหรือเปล่า? หมอคนนี่วินิจฉัยโรคคนไข้ทุกคนเหมือนกันขณะที่โรคอาจจะต่างกันหรือเปล่า? ไอเอ็มเอฟ ให้ยาเกินขนาดหรือเปล่า ? ไอเอ็มเอฟ

เป็นเครื่องมือของอเมริกา ในการบีบให้เปิดประตูให้ธุรกิจมะกันเข้ามาสู่งาน
การของเจ้าของประเทศหรือเปล่า? หมอคนนี้วินิจฉัยโรคคนไข้ทุกคนเหมือน
กันขณะที่โรคอาจจะต่างกันหรือเปล่า?

(คอลัมน์กาเฟต้า 15 ธ.ค.40)

บทความนี้กระตุ้นด้วยคำถามในส่วนนำเพื่อสู่ประเด็นที่ต้องหาคำตอบเพราะขณะที่ไอเอ็ม
เอฟเข้ามาช่วยรักษาปรากฏว่าประเทศต่างๆก็ยังมีอาการหนักจึงเกิดคำถามว่าหมอคนนี้รักษา
อย่างไร ให้อาเกินขนาดหรือมีจุดประสงค์อื่นเพื่อให้ทุกคนช่วยหาคำตอบหรือกระตุ้นให้เกิดความ
อยากรู้เพื่ออ่านบทความต่อไป

ฝรั่งกำลังเถียงกันว่าจะเกิดภาวะเศรษฐกิจถดถอยทั่วโลกหรือไม่?

(คอลัมน์ราชดำเนินกลาง 6 ธ.ค.40)

บทความนี้ใช้คำถามนำที่ตรงกับสภาพที่เราทุกคนต่างเผชิญอยู่และต้องการคำตอบหรือ
ถามเพื่อให้ผู้อ่านค้นหาคำตอบ

3.2.2.6 การคุยกับผู้อ่านโดยตรง

การพูดคุยกับผู้อ่านโดยตรง คือส่วนนำที่ผู้เขียนใช้ สรรพนามแทนตัวเองกับผู้อ่าน
อ่านเหมือนกำลังนั่งคุยกันสองต่อสอง นิยมใช้คำว่า “ผม” “คุณ” การใช้สรรพนามแบบนี้ช่วยสร้าง
ความเป็นกันเองระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน เปรียบเสมือนทั้งสองฝ่ายร่วมในเหตุการณ์ที่กำลังกล่าวถึง
ด้วยกัน ภาษาที่ใช้มักจะสะท้อนความเป็นกันเองมากกว่าการเขียนส่วนนำประเภทอื่น ๆ การคุยกับ
ผู้อ่านเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านเป็นอย่างดี โดยเฉพาะการเขียนบทความ
ประจำในหนังสือพิมพ์ เนื่องจากสื่อสิ่งพิมพ์เปรียบเสมือนเป็นสื่อของผู้อ่านด้วย ดังนั้น นอกจากจะ
ทำให้ผู้อ่านมีส่วนร่วมในการเขียนแล้ว ยังทำให้ผ่อนคลายความตึงเครียดได้มากกว่าส่วนนำ
ประเภทอื่น ๆ การใช้ส่วนนำแบบคุยกับผู้อ่านโดยตรงในบทความแสดงความคิดเห็นมักจะทำให้ผู้
อ่านรู้สึกว่าคุณเขียนกำลังคุยด้วยจริงๆ เป็นการสร้างความคุ้นเคยไปในตัว ส่วนนำประเภทนี้ไม่ค่อย
ปรากฏในบทบรรณาธิการเพราะบทบรรณาธิการจะไม่แสดงตัวตนของผู้เขียน จึงมักใช้สรรพนาม
กลางๆ ว่า “เรา” และต้องการแสดงเสียงของหนังสือพิมพ์ทั้งฉบับจึงไม่อาจแสดงความเป็นบุคคล
หรือส่วนตัวได้อย่างบทความแสดงความคิดเห็นที่เป็นบทความประจำที่มักจะแสดงความเป็นตัวตน
และพูดคุยกับผู้อ่านอย่างใกล้ชิด

ตัวอย่าง

ผมไม่ทราบว่าคุณ.ต.อ.พจน์ บุญยะจินดา มีประสบการณ์ในด้านการสืบสวน สอบสวนอันเป็นหัวใจหลักของงานตำรวจ มากน้อยสักแค่ไหน จึงพูดไม่ได้ว่า ในการ รื้อฟื้นคดีมา “นางสาวเชอรี” ที่ตำรวจกองปราบฯ กำลังจะมักเขม้นทำอยู่ขณะนี้ ท่านเข้าไปตรวจสอบ และชี้แนะการทำงาน เพื่อมิให้เกิดผิดพลาดขึ้นมาได้อีกอย่างไรบ้าง

(คอลัมน์ระหว่างบรรทัด 10 พ.ย.38)

ผู้เขียนใช้รูปแบบเป็นคำสรรพนามบุรุษที่ 1 “ผม” แสดงตัวตนของผู้เขียนทำให้เกิดความใกล้ชิดเหมือนผู้เขียนกำลังคุยกับผู้อ่านโดยตรง เป็นลักษณะการพูดสื่อสารด้านเดียว แต่ก็ทำให้เกิดความเป็นกันเอง ในที่นี้เหมือนผู้เขียนกำลังเล่าให้ฟังเรื่องการฟื้นคืนนางสาวเชอรี

ผมไม่แน่ใจเหมือนกันว่า นายบรรหาร ศิลปอาชา ทราบหรือ แกล้ง ไม่ทราบว่า ปัญหาซึมและชบ ของตลาดหลักทรัพย์ นั้น ต้นตอมันคืออะไร และอยู่ตรงไหนตราบดีที่รัฐบาล ปฏิเสธความจริง และ พยายามแก้ปัญหา ในจุดที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง ตรานั้น มีแต่การสูญเปล่า และความ พินาศ ย่อยยับ ทั้งของนักเล่นหุ้น และสถานภาพของรัฐบาลเอง

(คอลัมน์ระหว่างบรรทัด 10 พ.ย.38)

บทความนี้ใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 “ผม” แทนผู้พูดแสดงความไม่แน่ใจว่าผู้นำรัฐบาลจะทราบสภาพตลาดชบเซาหรือยังและเตือนให้แก้ปัญหาให้ตรงจุดมิฉะนั้นจะเกิดผลเสียทุกฝ่าย

การจัดประเภทส่วนนำมิได้หมายความว่าจำเป็นต้องมีความแตกต่างอย่างเด็ดขาด ส่วนนำประเภทหนึ่ง อาจมีคุณสมบัติใกล้เคียงกับอีกประเภทหนึ่ง แต่ว่ามีน้ำหนักของประเภทที่จัดไว้ชัดเจนกว่า

3.3 ลักษณะภาษาในส่วนเนื้อเรื่อง

เนื้อเรื่อง เป็นส่วนประกอบที่ให้รายละเอียดของเหตุการณ์ หรือเรื่องราวให้ผู้อ่านได้ทราบ และเข้าใจลำดับความสำคัญของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมดเป็นการเขียนในส่วนที่จะให้ข้อมูลและความละเอียดที่มากกว่าในส่วนพรรณนาและส่วนเชื่อมซึ่งไม่ได้แยกออกมาจากส่วนของเนื้อความโดยตรงแต่เป็นส่วนที่เชื่อมต่อระหว่างส่วนนำกับเนื้อความ บางครั้งก็ไม่มีส่วนเชื่อมในบทความ แสดงความคิดเห็นแต่จะใช้หน่วยเชื่อมโยงทางภาษาทำหน้าที่แทน

ส่วนที่จะเชื่อมโยงความสนใจจากส่วนนำสู่เรื่องราวโดยละเอียดคือข้อส่วนนำเข้าสู่เนื้อเรื่อง ข้อความส่วนนี้คือ ส่วนเชื่อม (bridge) ตามด้วยเนื้อเรื่อง (body) แล้วจึงนำไปสู่ความจบใน

ตอนท้าย (conclusion) โดยปกติแล้วผู้อ่าน (และผู้เขียนบางคน) จะไม่สังเกตว่าส่วนเชื่อม ควรจะแยกจากส่วนเนื้อเรื่องอย่างชัดเจนหรือไม่ ส่วนนี้มักจะต่อเนื่องเป็นความเดียวกันไปกับการเริ่มเนื้อเรื่อง กล่าวคือ

ส่วนเชื่อม (bridge) เป็นข้อความมีความยาวตั้งแต่ประโยคเดียวถึงหนึ่งย่อหน้า แล้วแต่รูปแบบของบทความแสดงความคิดเห็นและความถนัดของผู้เขียน ส่วนเชื่อมนี้จะทำหน้าที่เชื่อมโยง (tie-in) ข้อความหรือองค์ความคิดของผู้อ่านจากส่วนส่วนนำกับเนื้อเรื่องไม่ให้เกิดการสะดุดหรือขาดตอนไป ส่วนเชื่อมในข่าว (มักเรียกว่า neck) เป็นข้อความบอกถึงแหล่งข่าว ตำแหน่ง สถานที่เกิดเหตุ หรือข้อความท้าวความถึงภูมิหลังของเหตุการณ์ เพื่อโยงข้อความวรรณากับรายงาน เหตุการณ์ตามแบบรูปปิรามิดหัวกลับ สำหรับสารคดี ส่วนเชื่อมหมายถึงข้อความที่เขียนขึ้นเพื่อโยงจินตนาการของผู้อ่านซึ่งมีความยาวสัก 1 ประโยค หรือ 1 ย่อหน้า ทำหน้าที่บอกกล่าวล่วงหน้าให้ผู้อ่านทราบว่า ส่วนนำและเรื่องที่จะเขียนนั้นเน้นเรื่องเกี่ยวกับอะไรบ้าง กล่าวอย่างสั้น ๆ ก็คือ เท่ากับบอกผู้อ่านว่า “เอาละนะ จะขอเริ่มเรื่อง ณ บัดนี้ เตรียมรับความเพลิดเพลินต่อไปได้” ส่วนเชื่อมของบทความแสดงความคิดเห็นจะมีลักษณะทั้งแบบส่วนเชื่อมในข่าวคืออาจจะท้าวความถึงภูมิหลังของเหตุการณ์เพื่อโยงข้อส่วนนำกับเนื้อความ และมีลักษณะส่วนเชื่อมของสารคดีที่ทำหน้าที่โยงจินตนาการหรือความคิดของผู้อ่านให้ทราบว่าจะเน้นเรื่องใดหรือจะกล่าวถึงเรื่องอะไรต่อไป เช่น

โสภณ,เอคส์-มหันตภัย

จากการเปิดเผยของสองนายแพทย์ชื่อดังแห่งมหาวิทยาลัยมหิดล คือ ศาสตราจารย์นายแพทย์ประดิษฐ์ เจริญไทยทวี และศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี ทำให้เราได้รู้ถึงตัวเลขอันน่ากลัว เกี่ยวกับมหันตภัยโรคเอดส์ในเมืองไทยอีกครั้ง หนึ่งว่าอีก 4 ปี จะมีคนเป็นโรคเอดส์กว่า 200,000 คน อีก 8 ปี ตัวเลขนี้จะเพิ่มขึ้นเป็น 4 ล้านราย ทำให้ผู้ป่วยเป็นเอดส์เต็มบ้านเต็มเมืองถึงขั้นต้องไปนอนรอความตายในวัด เพราะไม่มีโรงพยาบาลเพียงพอ

ความตื่นกลัวเกี่ยวกับมหันตภัยโรคเอดส์ในเมืองไทยนี้ มักจะมีการตื่นเต้นและกลัวกันเป็นพัก ๆ เมื่อมีการเปิดเผยตัวเลขที่น่าตกใจกันทีหนึ่งแล้วก็เงียบหายไป รัฐบาลชุดปัจจุบันก็ไม่ได้ประกาศนโยบาย หรือมาตรการในการป้องกันโรคร้ายนี้เป็นพิเศษแต่อย่างใด จึงสันนิษฐานว่าจะดำเนินการ "ตามปกติ" ที่รัฐบาลก่อน ๆ ทำมา ซึ่งพิสูจน์แล้วว่าไม่อาจยับยั้งโรคเอดส์ได้

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล ศ.น.พ.ประดิษฐ์ เจริญไทยทวี ได้เรียกร้องให้รัฐบาลสกัดกั้นการระบาดของโรคเอดส์ ด้วยการเร่งแก้กฎหมายปรามการค้าประเวณี เพื่อป้องกันไม่ให้หญิงบริการแพร่โรคร้ายดังกล่าว ขณะเดียวกัน ผู้ชายก็ต้องเลิกสำส่อนทางเพศตั้งแต่บัดนี้

(บทบรรณาธิการ ไทยรัฐ 16 ก.พ.36)

ย่อหน้าที่ 2 ของบทความนี้เป็นส่วนเชื่อมระหว่างส่วนนำที่ให้ตัวเลขที่เพิ่มขึ้นของมหันตภัยจากโรคเอดส์และเนื้อเรื่องที่เรียกร้องให้รัฐบาลป้องกัน โดยการออกกฎหมายปรามการค้าประเวณีเพื่อป้องกันการแพร่ของโรคโดยส่วนเชื่อมกล่าวถึงภัยของโรค ความตื่นกลัวของคนจากตัวเลขในขณะที่รัฐไม่มีนโยบายหรือมาตรการป้องกันเพื่อนำไปสู่เนื้อเรื่องที่เรียกร้องให้รัฐออกกฎหมายป้องกัน

อดทน และ ทนอด

ในตำนานของชาวสปาร์ตันนั้น ทุกคนมีความอดทนสูงสุด ชาวสปาร์ตันถูกฝึกมาแต่เล็กแต่น้อย ให้เข้มแข็งและอดทน

ดั่งมีเรื่องเล่าว่า เด็กชาวสปาร์ตันคนหนึ่ง จับลูกจิ้งจอกใส่ในอกเสื้อ และถูกเรียกไปทานอาหารพร้อมเพื่อน ๆ ลูกสุนัขจิ้งจอกคืบขลุกขลิกอยู่ในเสื้อ ก็กัดทะเนื้อหนังของเด็กคนนั้น

เด็กชาวสปาร์ตันอดทน ไม่ปริปากร้อง เพราะเห็นว่าอยู่ในระหว่างทานอาหารด้วยกัน ก็ทนให้ลูกสุนัขจิ้งจอกกัดจนกระทั่งเลือดไหลออกมาโชกเสื้อ

ผู้คนในยุคหลัง ๆ จึงเล่าลือกันว่า ชาวสปาร์ตันเป็นยอดของคนอดทน

นอกจากมีความอดทนสูงแล้ว ชาวสปาร์ตันยังมีวาจาได้ตอบคำถามผู้อื่นได้เสียดแทงใจลึกนัก มีคนมาถามว่า "ในเมืองสปาร์ตันนั้นถือว่าใครเป็นที่ดีที่สุด?"

ชาวสปาร์ตันจะตอบในทันทีว่า "คนที่มีลักษณะเหมือนท่านน้อยที่สุดนะซี"

ถ้าไปถามชาวสปาร์ตันว่า ในเมืองสปาร์ตันมีประชากรมากน้อยเท่าไร?

ชาวสปาร์ตันจะสวนควันทันทีว่า "แน่นอนจนกระทั่งไม่มีที่ว่างสำหรับคนแล้ว ๆ หรือ"

เมื่ออ่านหนังสือเก่า ๆ ทั่วไป ผมจึงนึกถึงแต่ความอดทนของชาวสปาร์ตัน แต่ตกมาถึงวันนี้ ผมว่าไม่มีใครที่มีความอดทนสูงเท่ากับคนไทย

คนไทยเมื่อไปซื้อของแพง แพงเงินหมนคระเป่า เพราะภาษีมูลค่าเพิ่ม เพิ่มแบบกรุณา คือ เพิ่มแบบให้ตายทันที ไม่ต้องทรมาน ท่านก็ไม่ไปร้องทุกข์กับใครเขา

เพราะท่านอาจจะต้องโดนค่ากลับว่า "คุณนี่ก็ต้องประหัดกันทุกคน จะมาฟุ้งเฟ้อเหมือนเมื่อก่อนได้ยังไง?"

ท่านควรจะก้มหน้าก้มตาฟังคำสั่งสอน โดยบอกไปว่า "จริงครับพวกผมฟุ้งเฟ้อกันจริง ๆ ที่บ้านกินไข่เจียวเป็นกับข้าวมาเดือนเศษแล้ว น่าจะประหัดหัดกินข้าวเปล่า ๆ กันบ้าง"

(มังกรห้าเล็บ 12 ส.ค.40)

บทความนี้ใช้ย่อหน้าขนาดสั้นคือ เมื่ออ่านหนังสือเก่า ๆ ทั่วไป ผมจึงนึกถึงแต่ความอดทนของชาวสปาร์ตัน แต่ตกมาถึงวันนี้ ผมว่าไม่มีใครที่มีความอดทนสูงเท่ากับคนไทย เป็นส่วนเชื่อม

ระหว่างส่วนนำที่ยกเรื่องความอดทนของชาวสปาร์ตันขึ้นมาและเนื้อเรื่องที่กำลังจะกล่าวถึงความอดทนและทนอดที่คนไทยกำลังเผชิญอยู่

เนื้อเรื่องในบทความแสดงความคิดเห็นประกอบด้วย 2 ส่วนหลักคือเนื้อเรื่องที่เป็นความคิดเห็นของผู้เขียน และเนื้อความหรือเนื้อเรื่องที่เป็นความสนับสนุนความคิดเห็นนั้น ผู้เขียนบทความแสดงความคิดเห็นทั้งบทบรรณาธิการและบทความประจำลำดับเนื้อความเป็น 2 แนวทาง คือลำดับตามความสำคัญหรือความน่าสนใจของเรื่อง กับลำดับตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อทำให้ผู้อ่านสนใจติดตามอ่านตลอดทั้งบทความและทำให้ผู้อ่านคล้อยตามความคิดเห็นของผู้เขียนได้ในที่สุด

3.3.1 ลักษณะภาษาความคิดเห็น

ลักษณะภาษาที่ใช้ในเนื้อความคิดเห็นจะประกอบไปด้วยคำแสดงความคิดเห็นและความแสดงความคิดเห็นในลักษณะต่างๆ คำแสดงความคิดเห็น เช่น คิดว่า เห็นว่า เชื่อว่า ควร นำ ฯลฯ ส่วนเนื้อความแสดงความคิดเห็นมีทั้งที่เป็นการแสดงความคิดเห็น การคัดค้าน การโต้แย้ง การเสนอแนะ การสนับสนุน การยกย่องสรรเสริญ การโน้มน้าวใจ เป็นต้น

ภาษาที่ใช้อาจแบ่งได้ เป็น 2 ลักษณะกว้างๆ คือ ภาษาที่แสดงความคิดเห็นในเชิงบวก และภาษาที่แสดงความคิดเห็นในเชิงลบ ลักษณะภาษาทั้งสองแบบเป็นการสื่อความหมายในการแสดงความคิดเห็นที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยนั่นเอง

ตัวอย่าง

นับว่าเป็นกิจกรรมที่น่าสรรเสริญ หากจะมีบริษัทยักษ์รายใหญ่อื่นๆ ที่มีความพร้อม ลองเอาอย่างบ้าง ก็น่าจะเข้าที่เหมือนกัน เพื่อเป็นการคืนกำไรให้กับสังคม หรืออย่างน้อยก็เป็นการช่วยกันอนุรักษ์ธรรมชาติแวดล้อมอันเป็นต้นกำเนิดของทุกชีวิต และมันเป็นสมบัติร่วมกันของเราทุกคน

(คอลัมน์กานแพด้า 6 ธ.ค.40)

คำแสดงความคิดเห็นที่ปรากฏนี้แสดงความคิดเห็นที่เห็นด้วย เป็นภาษาทางบวกบอกสิ่งที่ดี มีประโยชน์ต่อส่วนรวม

ผมคิดว่าถ้าได้เห็นตัวเลขข้อมูลกันจริง ๆ แล้ว คงช็อกคนไทยได้ไม่แพ้หนังสือเรื่อง “IMF นักบุญหรือคนบาป” ของอาจารย์ กมล กมลตระกูล ผู้คร่ำหวอดกับการค้าเงินในสหรัฐมากกว่าสิบปี

(คอลัมน์ราชดำเนินกลาง 5 ธ.ค.40)

ย่อหน้านี้ใช้คำ คิดว่า แสดงความคิดเห็นเห็นคาดคะเนของผู้เขียนว่าเห็นคนไทยจะรู้สึกหรือมีอาการอย่างไรเมื่อทราบตัวเลขจริงๆ

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าเราจะไม่เห็นด้วยกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครอง กทม. เป็นอย่างอื่น แต่ถ้าหากทางราชการยังตั้งต้นที่จะให้มีการเปลี่ยนแปลง เราขอสนับสนุนข้อเสนอที่จะขอประชามติจากคนกรุงเทพฯ เป็นเครื่องชี้ขาดว่า จะเห็นด้วยหรือไม่กับข้อเสนอที่จะให้แยกเป็นเทศบาลหลาย ๆ เทศบาล หรือให้แยกธนบุรีออกจาก กทม. หรือให้คงไว้อย่างในปัจจุบัน

(บทบรรณาธิการ ไทยรัฐ 4 พ.ค.36)

ย่อหน้านี้ผู้เขียนแสดงความคิดเห็นไม่เห็นด้วยกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองกรุงเทพมหานครแต่ถ้าฝ่ายบริหารยืนยัน ผู้เขียนก็ขอแสดงความคิดเห็นเสนอแนะให้ขอประชามติจากประชาชนหรือคนกรุงเทพฯ ก่อน

เห็นได้ชัดการเลือกตั้งที่จะมีขึ้นตามกำหนดนั้น เป็นการเลือกตั้งสุญเปล่า ที่ชาวโลกผู้ต้องร่วมกันออกทุนรอน เพื่องานรักษาสันติภาพของสหประชาชาติในเขมรไม่เกิดเป็นผลอะไรขึ้นเลย จะเป็นผลดีก็แต่อันแตกเท่านั้น ที่สามารถใช้เหตุผลผลจากไปจากเขมรได้โดยเร็ว ด้วยข้ออ้างได้จัดการเลือกตั้งในเขมรขึ้นแล้ว ตามมติคณะมนตรีความมั่นคงสหประชาชาติ อันถือได้ว่าเป็นมติของชาวโลก

ยิ่งกว่านั้น โดยสภาพแห่งการการยึดอำนาจกันเองปกครองในเขมรก็ส่อแววชี้ให้เห็นว่า นอกจากการเลือกตั้งเป็นการเลือกตั้งสุญเปล่าแล้ว ยังจะเกิดการสู้รบกันรุนแรงตามมาอีกด้วย สุน เชน ประกาศอย่างไม่มีปัดบัง หากพรรคการเมืองของคนได้รับเลือกตั้งน้อย ซึ่งหมายความว่า ความตั้งใจเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลปกครองไม่ได้เป็นของฝ่ายตนแล้ว สงครามจะเป็นสิ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้

เราอยากเสนอแนะแก่รัฐบาลว่า ควรให้ทหารไทยของเรากลับบ้านมาประจำอยู่ตามพรมแดนได้แล้ว ไม่ควรปล่อยไว้ให้เป็นเป้าล่อความตาย มัดมือมัดเท้าตนเองไว้ เหมือนอย่างทหารหลายชาติที่ต้องตายและบาดเจ็บไปแล้วถึง 56 คนด้วยกัน ล่าสุดทหารญี่ปุ่นก็ต้องมาตายและบาดเจ็บพร้อมกับทหารเนเธอร์แลนด์เข้าไปอีก เราผู้ใกล้เขมรมากจึงรู้ว่าอันแตกปกป้องใครไม่ได้ กำลังคิดเผ่นจากเขมรทำเดี๋ยว

(บทบรรณาธิการ ไทยรัฐ 7 พ.ค.36)

บทความนี้แสดงความคิดเห็นในลักษณะไม่เห็นด้วยโดยใช้คำแสดงความคิดเห็นและข้อความที่มีความหมายทางลบ คือ **สูญเปล่า ไม่เกิดผลอะไรขึ้นมา การสู้รบ ความรุนแรง** นำไปสู่การเสนอแนะรัฐบาลให้ทหารไทยกลับมาประจำชายแดนไทย ไม่ควรปล่อยให้เสี่ยงตายดังทหารชาติอื่นที่เป็นตัวอย่างแล้ว

ฉะนั้นจึงไม่ควรที่จะห้ามมือบไม่ให้เข้ามายังทำเนียบรัฐบาลตราใดที่ระบบบริหารของเรายังเป็นการรวมศูนย์อำนาจที่ส่วนกลาง รัฐบาลควรเข้าใจเสียด้วยการชุมนุมของประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งไม่ว่าจะเรียกว่า “มือบ” หรือจะขนานนามพวกเขาว่าอะไรก็ตาม พวกเขามีสิทธิที่จะรวมกลุ่มกันได้ในขอบเขตของกฎหมายเพื่อที่จะต่อรองและเรียกร้องเอาผลประโยชน์ที่พวกเขาคิดว่าจะได้ การชุมนุมของราษฎรไทยไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเกษตรกรหรือกรรมกรแรงงานหรือจะถูกหาว่าเป็น “มือบ” ก็แล้วแต่คือเกมแห่งการต่อรองและเจรจาในเรื่องขอผลประโยชน์ที่พวกเขาจะได้รับในการทำงานหรือในที่ดินที่อยู่อาศัยของพวกเขาและ ฯลฯ

(บทบรรณาธิการมติชน 2 เม.ย. 39)

ย่อหน้านี้แสดงความคิดเห็นที่ไม่เห็นด้วยกับการห้ามชุมนุมที่หน้าทำเนียบเพราะตราใดยังบริหารในลักษณะรวมศูนย์อำนาจอยู่ส่วนกลาง ประชาชนย่อมมีสิทธิรวมกลุ่มเพื่อเรียกร้องผลประโยชน์อันพึงได้

เหตุผลที่เขียนไว้ในผู้คดีเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจระบุว่า บริหารราชการแผ่นดินโดยไร้ประสิทธิภาพ ไม่เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่แถลงไว้ต่อรัฐสภา ขาดความรู้ความสามารถ วิจรรณญาณ จริยธรรม และความชอบธรรม ทั้งยังมีการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย มีความประพฤติฉ้อฉล ขีดผลประโยชน์ของตนและพวกพ้องมากกว่าของประชาชนไม่สมควรที่จะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีต่อไป พฤติกรรมดังกล่าวได้สร้างความเสียหายต่อประเทศชาติและกระทบกระเทือนความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างกว้างขวาง

(บทบรรณาธิการ มติชน 12 เม.ย. 39)

ย่อหน้านี้แสดงความคิดเห็นคัดค้านพฤติกรรมของนักการเมืองที่สร้างความเสียหายแก่บ้านเมือง ไม่สามารถบริหารราชการแผ่นดินได้ตามที่แถลงนโยบาย ฉ้อฉลขี้ฉ้อแต่ประโยชน์ของตัวเองและพรรคพวกจึงเห็นว่าไม่สมควรดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีอีกต่อไป

3.3.2 ลักษณะภาษาความสนับสนุน

เนื้อความสนับสนุนเป็นเนื้อความที่อาจจะเป็นส่วนเชื่อมหรือเป็นส่วนที่สนับสนุนเนื้อความคิดเห็น ส่วนเชื่อม เป็นส่วนประกอบที่โยงความสัมพันธ์ระหว่างวรรคหน้าหรือส่วนนำกับเนื้อหาหรือเนื้อเรื่อง ความยาวขึ้นอยู่กับเนื้อหา ส่วนเชื่อมมักจะใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการเพิ่มเติมข้อความบางส่วนจากวรรคหน้า ซึ่งถ้าหากใส่ไว้ในวรรคหน้าจะทำให้เย็นเขื่อ ส่วนเชื่อมจะเป็นข้อความต่อเนื่องที่มีความสำคัญรองลงมาจากข้อความในส่วนของวรรคหน้า นอกจากส่วนเชื่อมจะให้ความต่อเนื่องแล้ว ยังให้ข้อมูลเพิ่มเติมขยายความจากข้อความในวรรคหน้า บอกที่มาของแหล่งข่าว และให้ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของเหตุการณ์หรือความเคิมที่เกิดขึ้นมาแล้ว

จะเห็นได้ว่า ส่วนเชื่อมนี้มีความสำคัญในการให้ความต่อเนื่องแก่ผู้อ่าน เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในการอ่านข่าวแต่ละข่าวดังได้กล่าวมาแล้วหรือถ้าผู้เขียนไม่ใช้ส่วนเชื่อมก็อาจจะใช้การเชื่อมโยงมหากแทนเพื่อให้ความต่อเนื่องเกิดเอกภาพของบทความ

ส่วนเนื้อความสนับสนุนความคิดเห็นนั้นจะเป็นข้อความที่เป็นข้อมูล รายละเอียด ข้อเท็จจริง เหตุผล ที่มาของเหตุการณ์ หรือเหตุการณ์ที่นำไปสู่การแสดงความคิดเห็น การสนับสนุน การโต้แย้ง การเสนอแนะ การโน้มน้าว และอื่นๆ เพื่อขยายความหรือสนับสนุนความคิดเห็นของผู้เขียนเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือและเป็นส่วนเสริมเพื่อให้ผู้อ่านคล้อยตาม

ตัวอย่าง

สภาพความเป็นจริงในการทำงานของเจ้าหน้าที่ป่า เทาที่ไปเห็นมาแทบทุกแห่งก็น่าสงสารทั้งนั้น อย่ว่าแต่งบประมาณที่จะนำมาใช้จ่ายเลย แม้แต่กำลังคนที่จะดูแลป่าไม้ หรือให้บริการนักท่องเที่ยว ก็ยังมีไม่พอ ต้องเที่ยวแบมือขอไปทั่ว ได้บ้างไม่ได้บ้าง แต่ก็เหนื่อยใจที่เจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้ทุกคน กัดฟันทำงานแบบปิดทองหลังพระ โดยไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยาก

โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานบริการนักท่องเที่ยว ก็ไม่ใช่งานหมูๆ ทำดีก็แค่เสมอตัว ทำไม่ดีก็ถูกตำ ว่ากันถึงคุณสมบัติของนักท่องเที่ยวแบบไทยๆ นั้น ร้อยคนก็ร้อยปัญหาแหละครับ เอาใจยาก และจู้จุกจิกชอบทำอะไรตามใจคือไทยแท้ ส่วนวันนี้ยังนับว่าใช้ได้

นักท่องเที่ยวที่ขึ้นคอยอินทนนท์ แต่ละปีก็มีมาก คือมากจนเกินกำลังความสามารถของเจ้าหน้าที่อุทยานและธรรมชาติ ที่จะรองรับได้ห้องน้ำห้องท่ามีไม่เพียงพอ บ้านพักไม่มี (ต้องใช้บ้านพักของเจ้าหน้าที่เป็นบ้านพักรับรองนักท่องเที่ยว) งบใช้จ่ายจุกจิกอีกร้อยแปด ผ้าห่ม ผ้าปูที่นอน ต้องซักทุกวัน เครื่องซักผ้าไม่มีบซื้อ ก็ต้องควักกระเป๋าตัวเองหรือขอบริจาคบริการไม่คืนนักท่องเที่ยวก็ว่า

สรุปแล้ว โคนทั้งชั้นทั้งห้อง ทั้งๆ ที่เจ้าหน้าที่เหล่านั้นต้องทำงาน 365 วันแบบไม่มีวันหยุด ยิ่งในวันหยุดนักขัตฤกษ์ ก็ยังต้องทำงานหนักขึ้น เพราะนักท่องเที่ยวมีขึ้นไปมาก

ปีที่แล้ว มีคนขึ้นไปคอยอินทนนท์ 8 แสนคน และประมาณว่าในปีนี้จะถึง 1.5 ล้านคนถึง 2 ล้านคน เป็นอย่างต่ำ เพราะจะเป็นปี “ อะเมซิงไทยแลนด์ ” ซึ่งก็ยังไม่ถือว่า เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ที่มีกันอยู่เพียง 4 คน (นอกนั้นเป็นลูกจ้าง) จะต้อนรับนักท่องเที่ยวจำนวน 2 ล้านคนนี้ได้อย่างไร ทั้งเรื่องที่พัก เรื่องบริการ งบประมาณถูกตัด เรื่องขยะมูลฝอย เรื่องความเสียหายของแหล่งท่องเที่ยว เรื่องแก้ปัญหาที่ทำกินของมวลชน การบุกรุกทำลายป่าเรื่องเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาหนักอกที่ต้องให้แก้ไขทั้งนั้น

งานต้อนรับนักท่องเที่ยว ก็เป็นงานบริการที่ต้องทำทุกอย่างเพื่อสนองความพอใจของคนที่ขึ้นมาเที่ยว กลางป่ากลางเขาอย่างนั้น ความขาดแคลนมันก็ต้องมี ซึ่งน่าแปลกใจเหมือนกันว่า งานบริการแบบนี้ไม่น่าจะเป็นงานถนัดของเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้แน่ๆ ซึ่งอันที่จริงแนวคิดของ คุณอนุสิทธิ์ เมธาวรารักษ์ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติคอยอินทนนท์นั้น ไม่อยากให้คนขึ้นมาพักบนคอยอินทนนท์ด้วยซ้ำ แต่อยากให้ขึ้นมาชมแล้วลงไปพักข้างล่าง อาจจะให้เอกชนเข้ามาลงทุนทำรีสอร์ทที่ตีนคอย เพื่อไม่ให้ธรรมชาติบนคอยเสียหาย

สำหรับนักท่องเที่ยวที่ขึ้นไปเขื่อนคอยนั้น มีทั้งนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ และชาวไทย นักท่องเที่ยวชาวไทยนั้น มักจะไปกับแบบฉาบฉวยเอาเสียว่า ไม่ค่อยได้ให้ความสนใจกับความงามของธรรมชาติอย่างจริงจังนัก ไปถึงก็ปรี๋เข้าหาป้าย “ สูงสุดแดนสยาม ” เพื่อถ่ายรูปเป็นที่ระลึกก็เป็นอันจบกัน แล้วก็บ่นว่ามีแค่นี้หรือ...(ตัวเอง)

ผิดกับนักท่องเที่ยวทั้งญี่ปุ่น และฝรั่งมังค่า ที่อุตส่าห์บินข้ามฟ้าข้ามโลกมาเขื่อนคอยอินทนนท์ เพื่อมาสัมผัสธรรมชาติ บางคนก็มาศึกษาธรรมชาติบนคอยอินทนนท์โดยเฉพาะ ซึ่งก็มีสิ่งแปลกๆ ให้เราศึกษาได้เยอะแยะมาก แต่ละปีมีการค้นพบพันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ใหม่ๆ แทบทุกปี บางชนิดก็เป็นพันธุ์ของคอยอินทนนท์โดยเฉพาะไม่มีที่ไหนในโลก ชื่อเสียงของคอยอินทนนท์ จึงขจรจายไปไกลทั่วโลก

นั่นจึงเป็นเหตุผลว่า ทำไมจึงมีฝรั่งมังค่าให้ความสนใจกับคอยอินทนนท์ มากกว่าคนไทย แม้แต่คนเชียงใหม่เองก็เถอะ เข้าทำนองใกล้เกลือกินด่าง จนหัวหน้าอุทยาน ต้องตัดพ้อว่า คนเชียงใหม่ไม่ได้อ่านคอยอินทนนท์

นักวิชาการจากญี่ปุ่นบางคน ก็ขึ้นมาศึกษาเรื่องผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะ ซึ่งเขาศึกษากันละเอียดถึงขั้นเดินนับต้นไม้ที่ยืนตายตามสองข้างทางขึ้นคอยอินทนนท์ทุกต้นเลยทีเดียว เพื่อจะศึกษาวิจัยว่า ป่า

คดียินทนต์ที่ได้รับผลกระทบจากการที่คนจีนไปรบกวนอย่างไร รวมทั้งผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิโลก

(คอลัมน์กาแฟคำ 6 ธ.ค.40)

บทความนี้มีส่วนสนับสนุนความคิดเห็นในตอนต้นซึ่งเป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวที่ขึ้นไปยังคดียินทนต์จำนวนมากๆในแต่ละปี สภาพบ้านพักและอุปกรณ์ขาดแคลนและเจ้าหน้าที่จำนวนน้อยมากที่ต้องทำหน้าที่ดูแล ข้อเท็จจริงนี้เป็นส่วนสนับสนุนว่าเป็นสภาพที่น่าเห็นใจจริงๆ ส่วนความสนับสนุนในตอนท้ายเป็นการให้รายละเอียดเกี่ยวกับชาวต่างชาติที่ขึ้นไปคยเพื่อศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของคดียินทนต์เพื่อสนับสนุนข้อสรุปที่ว่าต่างชาติให้ความสนใจและอนุรักษ์ธรรมชาติมากกว่าคนไทยแม้แต่ชาวเชียงใหม่เองก็ตาม

1. ประเทศลาตินฟื้นฟูขึ้นจริงหรือบทความใน The Economist บอกว่าจริง

แต่ทีมงานวิจัยซึ่ง สกว. สนับสนุนอยู่ รายงานออกมาในด้านตรงข้ามกัน ถ้าจะดูรายละเอียดข้อมูลตัวเลขกันชัด ๆ คงต้องรออีกสักหน่อย หนังสือรายงานการวิจัยเรื่องนี้ยังพิมพ์ไม่เสร็จ

(คอลัมน์ราชดำเนินกลาง 5 ธ.ค.40)

บทความนี้ใช้การอ้างบทความและรายงานการวิจัยเป็นส่วนสนับสนุนความคิดเห็นเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือเพราะมีหลักฐานอ้างอิง

การขอประชามติจากประชาชนก่อนที่รัฐจะตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องที่สำคัญและมีผลกระทบต่อประชาชน เป็นสิทธิที่สำคัญอย่างหนึ่งของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ตัวอย่างเช่น ก่อนที่จะประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ประเทศประชาธิปไตยส่วนใหญ่จะให้ประชาชนออกเสียงแสดงประชามติว่าจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

เช่นเดียวกับการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงในเรื่องสำคัญอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับรูปแบบการปกครอง เรื่องที่เกี่ยวกับภาษาและประวัติศาสตร์ รัฐบาลประชาธิปไตยก็ต้องขอประชามติจากประชาชนเช่นเดียวกัน แต่ประเทศไทยไม่เคยขอความเห็นชอบจากประชาชนแม้ในเรื่องสำคัญ ๆ เช่นการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ล้วนแต่เป็นการบังคับเปลี่ยนแปลงจากผู้มีอำนาจทั้งสิ้น

(บทบรรณาธิการ ไทยรัฐ 4 พ.ค.36)

บทความนี้แสดงส่วนสนับสนุนการแสดงความคิดเห็นด้วยการยกตัวอย่างสนับสนุนการแสดงความคิดเห็นเพื่อขอประชมติจากประชาชน

ในเมื่อระบบบริหารราชการของเรายังเป็นการรวมศูนย์อำนาจที่ส่วนกลางแล้วทำไมรัฐบาลจึงปฏิเสธไม่ให้มีอบเดินทางเข้ามาทำเนียบ ซึ่งเป็นศูนย์กลางของการแก้ปัญหา มีอบส่วนใหญ่จะรู้ว่าข้าราชการในระดับจังหวัดหรือส่วนภูมิภาคนั้นไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาให้แก่พวกเขาได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วได้เท่ากับอำนาจที่ส่วนกลาง ข้าราชการในส่วนจังหวัดนั้นเป็นเพียงเครื่องมือของส่วนกลางเท่านั้นเองถ้าหากปราศจากการชี้แนะโดยเฉพาะจากส่วนกลางแล้วพวกเขาก็ปฏิบัติหน้าที่ไปตามครulongประจำวันตามกฎตามระเบียบที่ล่าช้าและอืดอาดได้ แต่ถ้าหากมีการสั่งการเอาใจใส่จากส่วนกลางแล้วการปฏิบัติหน้าที่ของพวกเขาจะรวดเร็วทันใด

(บทบรรณาธิการมติชน 2 เม.ย. 39)

บทความนี้แสดงส่วนสนับสนุนที่เป็นการอ้างระบบการบริหารราชการที่รวมศูนย์กลางซึ่งนำไปสู่การแสดงความคิดเห็นที่สนับสนุนให้รวมกลุ่มชุมนุมเพื่อให้มีคำสั่งจากส่วนกลางทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รวดเร็วขึ้น

เมื่อฟังเหตุผลทั้งหลายทั้งปวงแล้ว พรรคฝ่ายค้านได้หีบยกพุดติการณ์ “ด้านลบ” อันควรแก่การถูกประณามและไม่อาจให้บริหารประเทศมาใส่เอาไว้อย่างครบครัน ซึ่งก็มีใจเรื่องแปลกใหม่ เพราะเป็นธรรมเนียมทุกครั้งของการยื่นญัตติเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ พรรคฝ่ายค้านไม่ว่าชุดใดก็เขียนทำนองนี้ สิ่งสำคัญอยู่ที่เนื้อหาการอภิปรายในวันประชุมสภามากกว่าจะสามารถแสดงข้อมูลหลักฐานมาประกอบให้น่าเชื่อถือได้อย่างไรว่าพฤติกรรมนั้น “เลวร้าย” ดังระบุไว้ในญัตติ มิใช่เพียงแต่ลุกขึ้นอภิปรายวิพากษ์วิจารณ์ทั่วถึงเล็ก ๆ น้อย ๆ

(บทบรรณาธิการมติชน 12 เม.ย. 39)

บทความนี้แสดงส่วนของการสนับสนุนความคิดเห็นที่เป็นการแสดงเหตุผล เพื่อสนับสนุนความคิดเห็นและทำให้เกิดความน่าเชื่อถือแก่ผู้อ่าน

3.4 ลักษณะภาษาและกลวิธีการจบความในส่วนสรุป

ส่วนสรุป คือส่วนสุดท้ายของข้อเขียนหลังจากเล่าเรื่องแสดงความคิดเห็นทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยต่าง ๆ มาจนครบถ้วนแล้ว ถึงเวลาต้องสรุปจบเรื่องหรือจบบทความ นั้นหมายความว่า ผู้เขียนได้เสนอข้อมูลทุกอย่างครอบคลุมประเด็นทั้งหมดแล้วต้องสรุปความ (conclude) เพื่อให้

ข้อเขียนสมบูรณ์อย่างปราศจากช่องว่าง และสะกดทางความรู้สึกรู้สึกความคิด จากการอ่านตั้งแต่ต้น ผู้เขียนได้เขียนแสดงความคิดเห็นทุกอย่างตามที่ตั้งเป้าหมายในเนื้อความจึงต้องขมวดความคิด ผู้อ่านให้มาสู่จุดที่ต้องการ

ส่วนสรุปเป็นการจบความมีความสำคัญพอๆ กับส่วนนำ ขณะที่ส่วนนำทำหน้าที่ดึงความสนใจจากผู้อ่าน การจบความจะต้องทำหน้าที่สร้างความประทับใจให้กับผู้อ่านหลังจากเพลิดเพลินกับเนื้อเรื่องแล้ว

ถึงแม้ว่าความประทับใจของผู้อ่านได้ถูกสร้างขึ้นตั้งแต่ต้นเรื่องตลอดเนื้อเรื่องแล้วก็ตาม การจบความที่ดีจะช่วยเสริมให้ผู้อ่านประทับใจมากยิ่งขึ้นโดยการสรุปความอย่างน่าสนใจ หรือผู้เขียนบางท่านอาจไม่สรุปปล่อยทิ้งไว้ให้ผู้อ่านสรุปเองหรือคิดต่อ ซึ่งผู้เขียนสามารถเลือกใช้วิธีการจบความได้หลายแบบเช่นเดียวกับการเขียนส่วนนำ ดังจะกล่าวต่อไป

3.4.1 ลักษณะภาษาในส่วนสรุป

ลักษณะในส่วนสรุปมักจะเป็นข้อความสั้นๆ สรุปเฉพาะประเด็นสำคัญและส่วนใหญ่บทความ แสดงความคิดเห็นในหนังสือพิมพ์โดยเฉพาะบทบรรณาธิการมักจะเสนอเพียงประเด็นใดประเด็นหนึ่ง การใช้ภาษามักจะมีคำเชื่อมบอกความสรุป เช่น ดังกล่าว จากเหตุปัจจัยดังกล่าว เพราะเหตุนี้ เพราะฉะนั้น ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ หรือสรุปด้วยสรรพนามชี้เฉพาะ นี้ นั่น แล้วจึงตามด้วยข้อความสั้นๆ หรืออาจจบด้วยประโยคคำถามที่แสดงต้องการให้ผู้อ่านคิดต่อ หรือแสดงการคัดค้านก็ได้ หรือจบด้วยการแสดงความคิดเห็นหรือแสดงจุดยืนของหนังสือพิมพ์ด้วยข้อความหรือประโยคสั้นกระชับเพื่อเน้นย้ำ

ตัวอย่างเช่น

อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติจริง ๆ เราเห็นว่าไม่มีความจำเป็นใด ๆ ที่นายวันมูหะมัด นอร์ มะทา จะต้องลาออกในที่ประชุมสภาสมัยวิสามัญที่จะมาถึง เพราะในฐานะที่เราเป็นสื่อมวลชนเราเห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่ที่ผ่านมานายวันมูหะมัด นอร์ มะทา ได้พิสูจน์แล้วว่าเป็นผู้ที่เหมาะสมอยู่แล้วไม่ว่าจะในด้านการวางตนเป็นที่เคารพนับถือในฐานะประมุขฝ่ายนิติบัญญัติ หรือในการปฏิบัติหน้าที่ในสภาล้วนแต่ไม่ปรากฏข้อติฉิน ไม่ลำเอียง วางตัวเป็นกลางอย่างแท้จริง

เพราะฉะนั้น เราจึงหวังว่านายวันมูหะมัด นอร์ มะทา จะรับฟังการแสดงความคิดเห็นนี้จะได้ไม่ต้องเสียเวลาไปสรรหาค้นคนอื่นมาเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎรอีก แต่ที่สำคัญที่สุดก็เพื่อสะท้อนให้โลกเห็นว่า แม้เมืองไทยจะมีการพัฒนาทางประชาธิปไตยเข้าไปบ้าง แต่เราก็มีเจตนาปรารถนา มีความต้องการประชาธิปไตยจริง ๆ ไม่ใช่จะต้องเอาชนะกันในทุก ๆ เรื่อง สมควรปล่อยให้มีการพัฒนาสปีดประชาธิปไตยกันบ้าง แม้เล็ก ๆ น้อย ๆ ก็ยังดีกว่าไม่มีเลย

(บทบรรณาธิการสยามรัฐ 13 พ.ย.40)

ความสรุปในบทความนี้ขึ้นต้นด้วยคำเชื่อมบอกความสรุป เพราะฉะนั้น แล้วตามด้วยข้อความแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ความร่วมมือและความซื่อ เพื่อเน้นย้ำความคิดเห็นของผู้เขียนต่อประเด็นที่ต้องการนำเสนอ

ยังเป็นที่สังเกตว่า จากผลมติของกรอ.ในวันนั้น เป็นเหตุให้นายเสนาะ เทียนทอง รู้สึกไม่พอใจอย่างยิ่ง ถึงกับได้โผล่อารมณ์ออกมา เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ให้หาบุคคลที่เหมาะสมมาเป็นรัฐมนตรีมหาดไทยแทนตนได้แล้ว ส่วนทางด้าน นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ มีความรู้สึกปกคิธรรมคา และจำเป็นต้องรอกอยการศึกษาหาข้อมูลต่างๆ ของคณะกรรมการทางเทคนิคเพื่อการศึกษาถึงข้อดีข้อเสียการเพิ่มน้ำหนักรถบรรทุก 10 ล้อ

เกี่ยวกับปัญหา การเพิ่มน้ำหนักรถบรรทุก 10 ล้อ จาก 21 ตัน เป็น 28 ตัน ข้อควรพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างความเห็นของรรมว.มหาดไทย กับความเห็นของรรมว.คมนาคม ฝ่ายใดมีความเห็นเป็น สัมมาทฤษฎี และฝ่ายใดมีความเห็นเป็น มิจฉาทฤษฎี ฝ่ายใดเป็นผู้แสดงความรับผิดชอบต่อผลประโยชน์ของส่วนรวมนโยบายและการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบ หรือ เป็นการปฏิบัติธรรมและรัฐมนตรีคนไหนมีพฤติกรรมเดโ

(บทบรรณาธิการสยามโพสต์ 18 เม.ย.40)

ความสรุปในบทความนี้จบแบบให้คิดต่อและให้ผู้อ่านเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะเห็นด้วยกับฝ่ายไหนโดยการใช้ภาษาที่มีเนื้อความถามให้เลือกตอบ

3.4.2 กลวิธีการจบความ

กลวิธีการสรุปหรือการจบมีหลายวิธีเช่นเดียวกับการเขียนส่วนนำ เพื่อเป็นการบอกหรือย้ำวัตถุประสงค์ในการแสดงความคิดเห็นของผู้เขียนอีกครั้งหนึ่ง

3.4.2.1 จบแบบสรุปความ

หมายถึง การจบด้วยการสรุปประเด็นสำคัญของเรื่องในตอนท้ายอีกครั้งหนึ่ง โดยโยงถึงส่วนนำในตอนต้นด้วย เท่ากับว่าความจบมีส่วนสนองกับส่วนนำ ขมวดความคิดในเรื่องเดียวกันให้สมบูรณ์ขึ้น การจบแบบสรุปความนี้ ผู้เขียนจะต้องย้อนดูเรื่องตั้งแต่ต้นว่าจะไม่เป็นการสรุปความคนละแง่มุมกับเรื่องตอนต้น และควรสรุปแง่มุมหลักที่กล่าวเป็นภาพสมบูรณ์ของเรื่อง

ตัวอย่าง

อย่างได้ปล่อยออกมาทีละเรื่อง, เหมือนชาวบ้านต้องอ้อนวอนขอรู้ว่า “แล้วจะทำอะไรต่อไป” อย่างที่เป็นมาในสองอาทิตย์แรกนี้เลย

เพราะนี่คือวิกฤติและการบริหารวิกฤติต้องการความร่วมมือ
ของทุกฝ่ายทุกเวลาทุกสถานการณ์

(คอลัมน์กาแฟดำ 16 ธ.ค.40)

สรุปภาวะปัญหาที่เป็นวิกฤติของบริษัทเงินทุนและธนาคารทั้งหมดทุกเรื่องทุกสถานการณ์ทุกคนต้องช่วยกันแก้ในการบริหาร

จากเหตุปัจจัยดังกล่าว พอมองออกแล้วว่าการดำเนินแผนรุกรณาของนายสุนเซน โดยจะอาศัยอำนาจกฎหมายจากรัฐสภาเพื่อทำการกวาดล้างเขมรแดงเป็นกองกำลังนอกกฎหมายเป็นความเหมาะสมและสอดคล้องลงตัวพอดีกับแผนการให้การสนับสนุนช่วยเหลือจากรัฐบาลสหรัฐและออสเตรเลียที่จะเข้ามาทำการพัฒนากองทัพรวมทั้งการให้ความช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ ด้วย

(บทบรรณาธิการสยามโพสต์ 5 ก.ค.37)

สรุปปัจจัยและแผนการทั้งหมดของนายสุนเซนผู้นำเขมร ที่ต้องการกวาดล้างเขมรแดงทั้งหมด

3.4.2.2 จบแบบคาดไม่ถึง

หมายถึง การจบแบบทำให้ผู้อ่านคาดไม่ถึง แปลกใจ สะใจ ผู้เขียนจะเล่าเรื่องราวตั้งแต่ต้นโดยตั้งใจจะจบอย่างพลิกความคาดหมายในความรู้สึกของผู้อ่าน การจบแบบคาดไม่ถึงนี้ นิยมใช้ในสารคดีเชิงข่าว หรือสารคดีประเภทอารมณ์ (human interest) ซึ่งผู้เขียนทราบถึงเหตุการณ์สุดท้ายแล้ว แต่ต้องการจับอารมณ์ผู้อ่านให้เกิดความผูกพันสะเทือนใจต่อสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างไม่คาดคิดมาก่อน

ตัวอย่าง

ข้อเรียกร้องทั้งหมดนี้ หอการค้าต่างประเทศกำลังจะทำการอย่างเปิดเผย และจะเป็นครั้งแรกที่เขายอมรับอย่างเปิดเผยใจอีกต่อไป ต่อนี้ไปก็อยู่ที่คนไทย, รัฐบาลไทย และธุรกิจไทย จะต้องกำหนดแนวทางต้องตัดสินใจ

จะเปิดหรือไม่เปิด, จะเปิดมากน้อยเพียงใด, ถ้าเปิดเป็นอย่างไรและหากไม่เปิดจะต้องเผชิญกับอะไร

ไม่ว่าเวลาสำหรับการถกเถียงอย่างไม่มีที่สิ้นสุดอีกต่อไป

(คอลัมน์กาแฟคำ 3 ธ.ค.40)

การที่ต่างชาติ คือ หอการค้าต่างประเทศ ออกมาเรียกร้องอย่างตรงไปตรงมาเป็นสิ่งที่เราไม่ได้คาดมาก่อน

ข้อพิรุณ ภายหลังจากการร่วมประชุมโต๊ะกลมในการร่วมเจรจาปรองดองแห่งชาติทั้งสองครั้งล้มเหลว นายสุนเซนได้ฉวยโอกาสผลักดันให้รัฐสภาออกกฎหมายให้ทางฝ่ายเขมรแดงเป็นกองกำลังนอกกฎหมายทันที พร้อม ๆ กับการดึงเอาไทยเข้าไปพัวพันเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์รัฐประหารในครั้งนี้ด้วย

(บทบรรณาธิการสยามโพสต์ 12 ก.ค.37)

ไทยเข้าไปพัวพันในการรัฐประหารของเขมรอย่างไม่คาดคิดมาก่อน

3.4.2.3 จบแบบคลี่คลายประเด็น

หมายถึง การจบแบบให้ความกระจ่างแก่ผู้อ่านโดยไม่ต้องมีข้อเคลือบแคลงสงสัยใด ๆ เหลืออยู่ ประเด็นที่ผู้เขียนได้ขมวดคปมไว้ในส่วนนำหรือในเนื้อเรื่องจะต้องคลี่คลายให้ชัดเจนในตอนจบ การจบแบบคลี่คลายประเด็นเพื่อให้ผู้อ่านเกิดความประทับใจโดยไม่มีความรู้สึกค้างอยู่ในใจ เรื่องที่เหมาะสมกับการจบแบบนี้มักเป็นเรื่องมีเงื่อนไข การแข่งขัน และเรื่องที่ต้องการคำตอบอย่างกระจ่างแจ้งในตอนท้าย

ตัวอย่าง

เราได้บทเรียนที่เพียงพอแล้ว ในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการมองปัญหาอย่างผิวเผินโดยมิได้อุบัติบนพื้นฐานความเป็นจริงของผู้บริหารภาครัฐที่ผ่านมา หรือความพยายามปลอมประโลมให้เชื่อว่าสภาพเศรษฐกิจยังอยู่ในฐานะที่เยียวยาได้ จากนี้คงเหลือเพียงหวังเวลาขอให้เศรษฐกิจกลับไปอยู่ในสภาพที่พอดังตัวได้ในอีกประมาณ 3-5 ปีข้างหน้า เพื่อการก้าวเดินใหม่ที่ระมัดระวังมิให้ต้องเผชิญชะตากรรมเช่นนี้เป็นซ้ำสองอีก

(บทบรรณาธิการกรุงเทพธุรกิจ 4 ธ.ค.40)

สรุปในลักษณะคลี่คลายปัญหาทั้งหมดว่าได้รับบทเรียนเพียงพอแล้วเหลือเพียงรอให้เศรษฐกิจฟื้นแล้วจึงเริ่มใหม่อย่างระมัดระวัง

ถูกต้องที่สุดแล้ว

ศาลเท่านั้นจะเป็นผู้ประสาทความยุติธรรมได้ดีที่สุด.

(คอลัมน์ชายคาหน้า 3 25 ม.ค.36)

สรุปโดยการให้ศาลคลี่คลายปัญหาทั้งหมดและเป็นผู้ตัดสินด้วยความยุติธรรมที่ถูกต้อง

หากอภิปรายไม่ไว้วางใจเป็นไปอย่างเร่งรีบรวบรัด ด้วยเหตุที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรและนายกรัฐมนตรีจำกัดเวลาให้แค่ 2 วัน ข้อกล่าวหาของฝ่ายค้านก็ดี คำชี้แจงของรัฐมนตรีทั้ง 10 คน ก็ดี ย่อมไม่อาจกระทำได้ดีที่ ข้อเคลือบแคลงสงสัยอันนำไปสู่ข้อครหาว่า รัฐมนตรีตอบไม่ชัดเจน ยังมีคราบโคลงความไม่สุจริตเกาะอยู่ตามร่างกายก็จะเกิดขึ้นและติดตัวไปตลอด ซึ่งจะไม่เป็นผลดีต่อรัฐมนตรีหรือรัฐบาลแม้แต่น้อย ตรงกันข้ามกลับจะส่งผลเสียหายให้รัฐบาลเพิ่มความไม่ไว้วางใจยิ่งขึ้นกว่าเดิม ด้วยเหตุดังนี้ **รัฐบาลต้องแสดงความใจกว้างและเคารพต่อมาตรการควบคุมตรวจสอบของฝ่ายค้านโดยให้เวลาอภิปราย 3 วัน ไม่ใช่รวบหัวรวบหางแค่ 2 วัน แล้วก็มุดหัวเข้าบ้าน**

(บทบรรณาธิการมติชน 19 เม.ย.39)

เป็นการสรุปเพื่อคลี่คลายปัญหาการอภิปรายให้รัฐบาลให้เวลาให้มากพอเพื่อให้ฝ่ายค้านได้ทำหน้าที่ตรวจสอบให้เต็มที่

3.4.2.4 จบแบบให้คิดต่อ

หมายถึง การจบโดยผู้เขียนตั้งใจเน้นประเด็นสำคัญของเรื่อง ทิ้งปริศนาให้ผู้อ่านขบคิด เพราะไม่แน่ใจว่า ในที่สุด บุคคลสำคัญของเรื่อง หรือจุดสำคัญของเรื่องนั้นคลี่คลายไปทางใดกันแน่ ผู้เขียนจะทิ้งคำถามไว้ให้คิดต่อ ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้เขียนไม่ต้องการให้ทราบเรื่องราวตอนจบอย่างแท้จริง หรือต้องการจะทิ้งประเด็นไว้ให้ผู้อ่านสงสัยใคร่รู้ หรือให้ผู้อ่านเลือกจบตามความคิดของตนก็ได้ การจบแบบให้คิดต่อนี้ ผู้เขียนเจตนาเล่าเรื่องละเอียดตั้งแต่ต้น พอมาถึงจุดใกล้คลี่คลายปริศนาก็จะทิ้งไว้ไม่ให้อจบแบบ climax เพื่อกระตุ้นความอยากรู้ความคิดผู้อ่านให้งนสนทนากับผลที่จะตามมาว่า ควรจะเป็นอย่างไร ผู้เขียนบางคนจะสอดแทรกนัย หรือบอกใบ้เป็นนัยๆ ให้ผู้อ่านเป็นแนวทางคิดต่อก็ได้

ตัวอย่าง

วันนี้ อนาคตกิจการไฟแนนซ์ทั้ง 58 แห่ง ได้ผ่านห้วงระยะ เวลาอันอึมครึม มาแล้ว ด้วยผลการตรวจสอบที่เชื่อได้ว่าโปร่งใส ของ ปรส. หากสิ่งที่จะต้องพิจารณาจากนี้ ก็คือ การตัดสินใจของ ปรส. ที่สะท้อนถึงความเด็ดขาดและความเป็นอิสระขององค์กรแห่งนี้มิได้หมายความว่า จะเป็นมาตรการเปิดเสรีที่จะทำให้ภาวะใกล้ล่มสลายของภาคการเงินที่ผ่านมาแข็งแกร่งขึ้นอย่างฉับพลัน แต่นี่กลับเป็นเพียงบทเริ่มต้นของการปฏิรูปการเงินที่ยังต้องใช้เวลานาน และเรียกร้องความไม่ร่วมมืออย่างสูงจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

(บทบรรณาธิการกรุงเทพธุรกิจ 9 ธ.ค.40)

สรุปให้พิจารณาต่อการตัดสินใจของปรส.ที่เด็ดขาดและอิสระนั้นเป็นมาตรการเปิดเสรีที่จะช่วยภาคการเงินให้กลับมาแข็งแกร่งได้ฉับพลันหรือเป็นเพียงบทเริ่มต้นของการปฏิรูปการเงินที่ต้องใช้เวลาและความร่วมมือจากทุกฝ่าย

หมอชื่อไอเอ็มเอฟ งานก็เต็มไม้เต็มมืออยู่แล้ว อีกทั้งยังต้องให้แน่ใจว่าขามหม้อใหญ่ๆ ที่ให้กับคนไข้แต่ละรายนั้น ตรงกับอาการของโรคด้วย เพราะหมอมันนี้ ก็มีไข้เป็นหมอวิเศษที่พลาดไม่ได้ อีกทั้งกลไกทางการเมือง และเศรษฐกิจของแต่ละประเทศที่เข้ามารับการรักษาก็แตกต่างกันไปแต่ละรายด้วย

หมอเกิดล้มป่วยลงไปด้วย, จะทำอย่างไร?

(คอลัมน์กาแฟดำ 9 ธ.ค.40)

สรุปแบบให้คิดต่อหรือตอบคำถามว่าถ้าไอเอ็มเอฟเองล้มป่วยเหมือนกันเราจะทำอย่างไรในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจต่อไป

การเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจเป็นมาตรการสำคัญที่สุดของพรรคฝ่ายค้านที่ใช้ควบคุมตรวจสอบรัฐบาล เพื่อให้บริหารประเทศด้วยความซื่อสัตย์เกิดประสิทธิภาพ ยังประโยชน์ให้กับส่วนรวม มาตรการนี้จะบรรลุตามเจตนารมณ์ก็ต้องเมื่อพรรคฝ่ายค้านมีความพร้อม ณ วันนี้ ไม่ต้องพูดอีกแล้วว่าเสียงข้างมากลากไปจะทำได้สำเร็จหรือไม่ แต่ที่ต้องพูดก็คือคำคุยต่าง ๆ ของพรรคฝ่ายค้านจะปฏิบัติให้เป็นจริงต่อเบื้องหน้าประชาชนที่รับชมการถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์, วิทยุและติดตามข่าวจากหนังสือพิมพ์ได้อย่างไร

(บทบรรณาธิการมติชน 12 เม.ย.39)

สรุปแบบให้ผู้อ่านคิดต่อว่าฝ่ายค้านจะทำให้สิ่งที่พูดไว้เป็นจริงได้อย่างไรต่อหน้าประชาชนที่ชมการถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์ วิทยุ และติดตามจากหนังสือพิมพ์

อย่างไรก็ตาม สำหรับสังคมไทย และกระแสความต้องการของสมาชิกส่วนใหญ่ของสังคม อยากเห็นและมีความต้องการ ให้รัฐบาลผสม 6 พรรค ภายใต้การนำของ พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ มีการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนทั่ว ๆ ไป และสังคมมีความสงบเย็น โดยไม่ยึดติดอยู่กับ 221 เสี่ยงในสภามากเกินไป เพราะเป็นเสี่ยงแห่งความอนิจจัง

(บทบรรณาธิการสยามโพสต์ 4ธ.ค.39)

การสรุปนี้อ้างความต้องการของสังคมและสมาชิกส่วนใหญ่ว่าต้องการสิ่งใดเพื่อให้ผู้อ่านคิดต่อในฐานะที่ผู้อ่านเป็นคนหนึ่งในสังคมว่าต้องการเช่นนี้ด้วยหรือไม่

ไม่ว่าผู้เขียนจะเลือกใช้ความจบแบบใดจะต้องตระหนักว่าความจบแต่ละประเภทเหมาะสมสำหรับเนื้อเรื่องประเภทใดบ้าง ความจบที่ดีควรสัมพันธ์กับส่วนนำและเนื้อเรื่อง และไม่ต้องแตกความสนใจจากประเด็นหลัก (focus) ของเรื่องทั้งหมดในการนำไปสู่การแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นเอกภาพในที่สุด

การใช้ภาษาในส่วนต่างๆหรือในองค์ประกอบของบทความแสดงความคิดเห็นในหนังสือพิมพ์เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้เขียนเลือกใช้ภาษาในแต่ละส่วน โดยมีวัตถุประสงค์หรือเพื่อจุดมุ่งหมายใดจุดมุ่งหมายหนึ่งอันจะนำไปสู่ลีลาการแสดงความคิดเห็นแต่ละแบบต่อไป